

Zucchetini
(Jean Laurent)

COMPENDIUM
Admirabilis Vitæ
S. ROSÆ
DE S. MARIA
E Tertio S. Dominici Ordine.

AUTHORE
JOANNE LAURENTIO
LUCCHESINIO LUCENSI
è Societ. Jesu.

NONA EDITIO.

ROMÆ. MDCXCVI.
Sumptibus Nicolai Angeli Tinassii
Impressoris Cameralis, & Vatic.

Superiorum permissu.

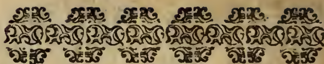
Reimprimatur

Si videbitur Reuerendiſs. P. Mag. Sac. Pal. Apoſt.

Sperellus Epiſc. Interamnen. Viceſg.

Reimprimatur

Fr. Paulinus Bernardinius Ord. Prædic. Sac. Apoſt. Pal. Mag.

EMIN.MO ET REV.MO

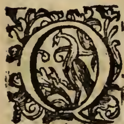
PRINCIPI

JOANNI FRANCISCO

CARDINALI ALBANO.

JO: LAURENTIUS LUCCHESINIUS

Fælicitatem.

Uia difficillima lege adjecta, ne Tuas videlicet in laudes effundar, meam hujusce Consecrationis audaciam, Princeps Eminentissime, coercuisti, novum excogito nuncupatoriæ morem Epistolæ, nihil aliud seriò præstare adortus, nisi ut à me tria illa, ob quæ culpari possem, amoliar. Hoc, inquam, unum seriò conficiam; nam si quid-

piam ex innumeris Tuis Dotibus, in quibus alioquin exultans æstuaret oratio, delibare obiter coget necessaria meæ causæ defensio, mihi verti crimini nequaquam poterit absque insigni rigore, à quo longissimè abest Clementia Tua. Perstringi primò possum eò quòd meum huic Opusculo nomen præfigam, quod toties in theatrum non prænotato Scriptore prodivit: perinde ac si è sipario tandem aliquando prosiliam, paucas ut pagellas eximio queam Heroi consecrare. Alterum, in me à plurimis improbandum, est, quod omnigenâ Sapientiâ ornatissimo Ecclesię Senatori Historicam solùmodo vnius Narrationem Vitæ seligam dedicandam. Tertium, quod ipsius quoque Narrationis tenue tantùm, minimumque Compendium Magno Principi exhibeam. Sed cum iterum hæc Epitome Typis nunc subiicia-

cia-

ciatur, quia nulla eius Exempla, jamdiu à multis quæsita, supererant, integrum amplius mihi non est delitescere post editam rursus Anno 1676. à Nathanaele Sotuello Scriptorum nostri Ordinis Bibliothecam, in qua Compendium hoc cum cæteris à me scriptis eò usque Libris recenseri voluit celeberrimus Theologus Martinus de Esparza, quo urgente illud ex publicis Actis, quæ Processus dicunt, in lucem eduxeram, cum agebatur de Beatæ Appellatione Rosæ verè Admirabili tribuenda. Quemadmodum verò etiam post illam inter Sanctas relatam excusum prælo deinde sæpius fuit nunquam apposito Auctoris nomine, licet non defuerit Nuncupator: ita perpetuò latuissem, nisi aliena me in scenam humanitas rapuisset. Cum igitur nunc primùm post vulgatum Indicem illum hæc publici Juris

 Vita

Vita iterum fiat, Præsidium eidem à me, ac Decus quærendum fuit. Hoc autem à Te, Princeps Eminentissime, flagitare ausus, alterum diluo, cujus gratiâ fortasse traducar. Siccine, inquient aliqui, Sapientissimo Principi, in quo Doctrinarum omnium concentus omnes admiratione suspendit: qui Græcæ, Latinæ, nostræque Linguæ facundiâ elegantissimâ Trismegistus: qui Philosophiæ, Theologiæ, tum quæ Naturam Divinam contemplatur, tum quæ pugnat in hostes Fidei, Cæsareique, ac Pontificii Juris fontes exhausit omnes: Historica interim solummodo unius inscribitur Vitæ Narratio? Ita planè, cum aliquod certè Vectigal solvendum illi sit, cui me, ac Sanguine, vel Religiosâ Familiâ conjunctos mihi innumeris esse nominibus devinctissimos noverunt, quotquot me degere non ignorant

rant

rant inter mortales: & ab aliis altioris argumenti, quæ affecta mihi sunt, dicandis Voluminibus, procul me idem submoveat Ingenij fascibus, adeoque ingens occurrat, ut lacessere verear eorundem consecratione Judicium præstantissimi Ingenij, licet mira humanitate præditum meas erga Literarias nugas fuerim semper expertus; plurimùm enim interest, ut Senior inquit Plinius, sortiatur aliquis Judicem, an eligat. Libenter iisdem, quibus ille Profanum Titum, Sacrum alloquor verbis, priscum beneficentissima propensione animi antegressum, & in quo sunt verius, quàm in veteri Tito, omnium amorem allicientes Generis humani Deliciæ. Quanvis cum reformidem offerre si quid ex aliarum disciplinarum fœtura natum apud me sit, hac quoque Opella non nisi religiosè, Princeps Eminentissime,

adiris, qui penè Puer miro candore à Te Latii Linguâ donatos Græcos Patres Typorum beneficio eruditorum oculis subjecisti: ut de cætera Oratoria Tua, & olim Poetica, Latina, Græcaque Elegantia, deque, in Regia dictis Academia, Regali profectò Verborum, Sententiarumq; splendore cõtextis Etruscis Dissertationibus, deque Pontificiis Constitutionibus, ac Literis uberrimâ lectissimorum Divinis ex Oraculis florum copiâ fulgentibus, conticescam. Sed cum aliquid (ut in hoc hæream) omnino Tibi dicandum sit, ad hoc eligendum qualecumq; Compendium plures me Causæ impulerunt, quas innuens refellam id, quod tertium in me torqueri posse comperio. Utcumq; tenuissimam hanc esse Scriptionem ultro profitear, Regium tamen illa, eundemque Cælestem exhibet Florem multiplici Tibi

no-

nomine respondentem: sicut enim in hortis Rosa, ita Ipse in animis regnas, & perinde ac Rosa specie pulcherrima exhilarat, odore suavissimo reficit, adeoq; munifica est, ut quatuor supra triginta Historicus Naturæ morbos recenseat, quibus medelam affert: ita blando fulgure risus temperas oris majestatem, latèq; diffuso Virtutum odore omnium animos rapis, & beneficentissima Indole adeo Clientibus metum expungis, ut qualibuscumque tabescentia infortuniis pectora Te mirabilem quotidie suæ salutis Æsculapium requirant, & experiantur. Verùm multò magis à Cælesti hac nostra, quàm ab Hortensi Rosa Tuæ pinguntur Dotes, quemadmodum enim in illa prodigiosa quædam enituit Virtutum omnium complexio: ita præcellens quoddam laudum omnium fœdus in Te suspicimus, cui uni-

versa Superi Dona contulerunt, nobilissimi Generis Claritatem, perpetuam à primis annis Vitę Innocentiam (quam simul cum senili etiamtum Prudentia, incomparabiliq; Ingenio in Gregoriano Athenæo licuit mihi præ cæteris admirari, haud dubiè, ac frequentissimè ominato ad hoc Te fastigium evehendum) semperque adultam Religionem, Consilii vim incredibilem, eamque vastæ Capacitatem Mentis, quæ, instar Cælestium Orbium, continuo curarum motu faustitatem mortalibus elaborante refici videatur. Ad Rosam, uti recentem Cælestis Viridarij Florem, & summa, quas à Divino exorat Sponso, Gratiarum ubertate vernantem omnes anhelant. Neque verò Te nunc solummodo ambiunt omnes, sed etiam cum Caussas in primo ad Sacram Rempublicam accessu referebas, certabant

uni-

universi Tuo suas ore proferri: ad Te omnes Disceptatorem, ad Te Arbitrum unanimes confluebant, licet inter se alioqui diffidentes; certissimi enim perpetuò fuerunt, ac porrò sunt omnes de sublimi Tua Integritate, Sapientia, ingenuoq; Candore. Unum solummodo est, in quo Te absimilem Rosæ cupiamus omnes, ne videlicet Te quoque (sicut illam suæ semper spinæ sauciabant) absq; ulla remissione animi semper vulnerent pro Republica solicitudines, quas ut identidem relaxes, obsequentissimè flagitamus, ac, nisi Tibi, eidem parcas Publicæ rei, cui nimium necesse est Te diutissimè Ecclesiæ Divinæ fælicitati excubare. Inque hoc Voto, Excusatione absoluta, conquiescat Epistola, Tecum eloquuta de iis, quorum Prolusione ad Lectores fuisset meæ causæ consulendum, ut pateat, ad quantam me fiduciam

erigat Eminentissimus Princeps, cui nullum addidit Regalis Purpura supercilium. Hoc autem cum Tibi ne in ipsis quidem Literis ullum sit; veluti Sapientissimis esse nequaquam solet; spondeo nunc obsequentissimas alias (retexo enim id, quod huc usque ratiocinando confeci) humanissimo Mecænati meo nuncupationes: perinde ac ausus fui alia Volumina Summis Mortalium consecrare: utque hanc interim arrham Tuo, idest semper sereno, Vultu digneris excipere oratum Te etiam atq; etiam velim.

AU-

AUTHOR LECTORI

Ggressus compendio includere admirabilem Vitam Sanctissimæ Virginis Rosæ à Sancta Maria è Sacris à me Actis erutam, & ab eius prætereà tot Authoribus eleganter descriptam, elaboratum è pretiosissimo lapide simulacrum, & ad unguem Rosæ moribus respondens, ita decore omni, & nativa pulchritudine spoliavi, ut scribendum in illius basi propemodum sit, quod Æliano teste prisci solebant Pictores: Hæc statua Rosam refert. Auro Peruviæ suæ, immo & siderum auro centum exarata volumina vix cælestes Rosæ mores complecti pro dignitate possent. Quid ergo verborum angustijs includam monumenta Rosæ, quæ satius esset fusioribus voluminibus posteritati commendare? Consulendum tamen est curis mortalium, quorum plerique innumeris implicantur: & breves, ideoque velocio-

res

res alę huic Operi sunt aptandę, quod ultra fines Herculeos ad fines usque deficientis naturæ ab argumenti dignitate proferetur. Sua igitur hanc Epitomen brevitas Lectori commendat: Commendant prodigiosæ, quas commemorat, Rosæ virtutes, eo nomine gratiores, quòd inter barbaras spinas adultæ: quemadmodum oculos, & manum legentis alliciunt prognati in scopulis flores, invidia naturæ frustra repugnantis obstetricante, toto elemento lactati, & recreati furiis Boreæ ferocientis. Si peregrinæ merces, invisæ belluæ, nec assuetæ meriri Europæ Cælum aves omnium studia rapiunt virtute magnetica: si visus olim Romæ Phœnix præstolantia reditum æterni alitis Quiritum lumina Cælo affixit, quàm blando cognoscendi studio sapientum corda pertentabit peregrinus hic flos, quo in uno tantus infertur Cælo thesaurus, ut immensam jacturam compenset ob innumeros spinarum fasces ex illis quondam Inferorum colonijs in tartara devolutos: & qui omnium primus ex recentis incolis Mundi

pro-

provocavit summos honores? Quæ demum cunque, dum Indica sit, virtus curam Lectoris exacuit? Quid summa? Quid inaudita prorsus, & huic solùm Sponsæ concessa munera Divinitatis? Nisi unam fortè Senensem Catharinam excipias, quam adeo Rosa moribus suis expressit, ut si fuissent in Indijs Pythagoræ asseclæ, jurassent, ad animanda iterum Rosæ membra venisse reducem Catharinam. Hoc denique Italos ad legendum ultro compellit, quibus ad exteræ gratiam novitatis accedit in Rosa domesticæ quodammodo virtutis amor ob Catharinæ consortium.

Le-

Lectori Typographus.

Aucis ego quoque præfabor, candide Lector. Licet, quem iterum excudimus, aureus hic libellus nomen præ se Compendij ferat, nihil tamen in illo desideratur, quod sit in magnis Voluminibus idem argumentũ amplexis. Non modò gesta sed dicta recenset propemodum omnia Sanctiss. Virginis Rosæ; adeo ipsius Author

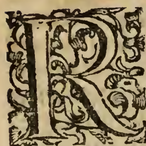
Semper ad eventum festinat, & in medias res,
Non secus ac notas, Auditorem rapit:

Quam laudem Venusinus Lyristes tribuit Smyrnæo, Mantuano potius Homero tribuendam. Cæterùm Quarta quidem hæc est Romana hujus Opusculi Editio, sed Nona, si præterea enumerentur illæ, quibus alibi in Italia, Germania, & Polonia lucem rursus aspexit: ut interim prætermittantur plurimæ, quibus impressum est Gallicè, Hispanicè, Polonicè, & Indicè; omnes enim fermè linguæ sui juris illud efficere voluerunt. Meis autem tantummodo typis sex mille Latina ejus exempla prodiverũt: cumque in præsentia nulla apud Bibliopolas prostent venalia, exprimendum iterum formis fuit, ut plurimorum votis fieret satis. Vale & conatibus nostris fave.

CAPUT PRIMUM.

Rosæ Natales, Indoles, Educatio, votumque Virginitatis.

OSA à S. Maria, Flos delibatus terrarum Orbis nuper inventi, Patriam habuit Limam Regiam Peruviæ Urbem: Parentes Gasparem de Floribus, Mariam ab Oliva, stirpe, non item opibus nobiles. Illam mater anno Virginei partus 1586. die Aprilis vigesima enixa est fælicissimo partu, solita cæteroqui in aliorum puerperijs mirè torqueri: & prodivit infans secundis pelliculis involuta, veluti nascuntur Rosæ. Isabellæ nomen inditum illi fuit ab avia materna Isabella de Herrera. Sed cum à matre, aliisque visa fuerit repanda rosa insidere vultum trime-

mestris parvulæ in cunis quiescentis, hoc aliud nomen à prodigio traxit: & Beatissima Virgo mystica Rosa jussit illam annis adultam à S. Maria cognominari; adeoque prima forsan hæc fuit, quæ non solùm divinitus nomen, ut alij, sed & cognomen acceperit. Eadem infanti Rosæ, quæ D. Catharinæ Senensi, indoles quieta, suavis, lepida: nunquam stridulis vagitibus turbavit ædes, ploravit nunquam, nisi cum semel in alienam domum illata ejulatu poposcit maternas latebras iam tum sibi gratissimas. Prodigiosum specimen heroicæ tolerantiæ trimula exhibuit; namque dextero pollice ab arca, dum properè clauditur, fortè correpto dolorem egregiè dissimulavit, & manum abscondit matri eò properanti. Hilaris deinde sensit acribus remediis totum ferè unguem absumi, & residuum lenta, ac violen-

lenta forcipe radicitus avelli: attonito ad hæc Ioanne Perez Chirurgo, qui tantillam Virginem gemere, aut expallescere nunquam vidit tempore acerbissimæ curationis. Et præcisa novaculâ vitiata pars auris, & caput, ob adhibitam improsperè ab imperita matre noxiam medelam, bullis turgidum, ac fossulis profundè ulceratum, à quadrimula Rosa gemitum nullum, aut molestiæ notam expressit; cum tamen acerrimus dolor totum corpusculum identidem improvisa agitatione concuteret, & solidam noctem sub efferi cruciatus ardore voraci transegisset. Duos supra quadraginta dies, ut novam cutem induceret Chirurgus Virginem lancinavit: ac deinde sexenni ex intima nare phaseolum tertio tractu demum exemit, obdurante in his tormentis Rosâ mirâ constantiâ. Hæc rudimenta spinarum

rum nostrum florem excoluere, ut gratissimum Sponso in ipsa infantia odorem exhiberet suavissimæ charitatis. Fortè puer virgunculæ frater inter ludendum luto illius comam imbuerat, quod cum Rosæ, non contemptum, at sordes aversatæ, accidisset ingratum: Scito, inquit frater concionatoris in morem, cultos puellarum cincinnos infernos rudentes esse, quibus illaqueantur incautæ animæ, ut in æterna supplicia detrahantur. Hæc verba Rosæ animum altiùs penetrarunt, & ad altissimam Dei notitiam vastissimæ illius menti aditum aperuerunt. Pulchritudine virtutis mirificè capta statim est. Statim exarsit in illa mira sitis orandi, adeo ut nec dormiens cessaret à frequentibus precibus, quibus perpetim invigilabat: Et jam tum rapi se apertissimè animadvertit ad premenda heroica vestigia

San-

Sanctæ Catharinæ Senensis, qua duce quinquennis Rosa lilium Virginitatis Deo consecravit sponsione solenni: & mox capillos inscia matre sibi abscidit ad vivam usque cutem. Divinus hic ardor puellam invasit sub ipsum usus rationis diluculum, ut affirmant illius animæ moderatores, qui omnes testati deinde sunt, nunquam illam à recto tramite gravioris admisione criminis aberrasse. Ex eo jam tempore cælestem, quam exequemur, vitam aggressa est: nec illi quidquam se unquam objecit, quod eam à concepta religione, officioque deduceret.

CA-

CAPUT II.

Rosæ erga parentes mira obedientia, pietas, solicitudo.

QUod à parentum æquis imperiis ne latum quidem unguem deflexerit Rosa, sit ordinariæ virtutis; erit tamen prodigiosæ, quod fuerit divini, humanique obsequii retinentissima, cum pugnantia inter se Deus, ac genitrix imperarent. Hæc filiam vexabat in dies, ut nativam oris pulchritudinem fuco magis intenderet; at illam alto muliebris mundi contemptu insultare seculi genio docebat Deus. Capiti aliquando circundare compulsa sertum vario florum genere contextum, illi ab ima parte suffixit oblongam acum, adeoque corollam capiti validè im-

impreſsit, ut aliena manu contentis viribus fuerit extrahenda. Chirothecas, quæ delicati candoris elegantiam augerent, induit jubente matre; ſed primò diriguit, amburi dein manus experta, flammas etiam ex odoratis pellibus promicare vidit, totum nocte intempeſta cubiculum illuminantes. Ne ad nobilium fœminarum domos deduceretur, clam Indico pipere, quod mordacisſimum eſt, ſupercilia, & palpebras ſibi obliniebat, ut arderent oculi, ruberent, ſtillarent, idcirco impares publicæ luci ferendæ, potiorem ducens oculorum pupillâ ſolitudinem, quam tanto pretio emptam genitrix illi tandem indulſit, ſicut & rudem ac decolorem ſaccum ex obvia, vilique materia, quam pro amictu induit mirum in modum exultans. Vel ergo matrem infimis precibus exorabat, ut ſibi liceret cruentis

Di-

Divini Sponsi vestigijs insistere: vel mitia imperia ingeniosè eludebat: veluti cum jussa, non lignis, at lanâ farcire cervical, lanæ vim tantam operosè stipavit, ut ligno caput videretur inniti. Quid quod non matri solùm, sine cuius venia nec bibebat, nec muliebres labores aggrediebatur, sed & domestico mancipio alacris obtemperabat, præcipuè verò cum ardua imperabantur. Cum mater non raró subirata veniam libandæ aquę Rosæ denegaret, inscia, filiam nunquam bibere, nisi ipsa annuisset, in sex & plures dies Virgo fraudabat sitim. Hispidas aliquando pelliculas, quæ vim frigoris propulsarent, Rosæ manibus ex morbo contractis incauta mater admovit, addito imperio, ne illas abiiceret. Toleravit obstinato silentio Rosa plurimos dies mordacem pellium ardorem, quo accensæ manus turgi-

gidis undique tuberculis ulceratæ sunt. Quin & post mortem à religiosi Cœnobij Præside jussa Rosæ imago argentum diu multùmque frustra quæsitum mensæ superimponere, imposuit illico, animante mortuos colores obtemperandi studio. Quæ verò cætera illius in parentes obseruantia, pietas, amor? Exhausta viribus ad mediam usque noctem laborem protrahebat, ut illorum egestati consuleret: & licet duodecim quotidie horas divinis alloquijs consecraret, tot muliebria pensa quotidie conficiebat, quot alia quævis celerrima vix quatriduo: eaque tantâ elegantiâ, & curâ, ut humanam artem superare viderentur; quanvis non raró dum flores acu pingeret, animo à sensibus avocato divina intueretur. Ad hæc alebat in horto violas, ex quibus venum expositis aliquod lucrum parenti-

bus accederet: & Sponsum cælestem aliunde miris, & arcanis modis supplere solitum candidè confessa est religioso viro. At si fortè parentes ægroti decumberent, lecto assidebat insomnis, parabat pharmaca, peragebat omnia operosissima Virgo, ut solatium illis afferret. Hìc præterire non debeo prodigiosam lætitiam, quam ipsa moriens dolenti matri, ac secum exanimandæ impetravit, tanta enim cælestis dulcedinis ubertas maternum pectus inundavit, ut jurejurando fassa sit, imparem se gaudio insolito perferendo plurimos dies jucundissimè laborasse, & hoc argumento manifestè assequutam, quantopere fluminis impetus exhilarans civitatem Dei Rosam suam recrearet.

CA-

CAPUT III.

Rosa, ut sequatur vestigia Sanctæ Catharinæ Senensis, Tertio Sancti Dominici Ordini adscribitur.

QUi sanctissimam Virginem Catharinam Senensem cum Rosa nostra componat, incertus animi sit, Indicumne hunc florem, an ex Italia translatum in Peruviam dicat; usque adeo Rosa susceptum à Catharina institutum vitæ, mores integerrimos, benevolentissimi Numinis dona, & ipsa tandem lineamenta vultus expressit. Connubij, cui nobili, & honestissimo destinabatur, spem amputare visa est simul cum suis capillis. Sed egregia formæ venustas, acre judicium, suavitas erectæ indolis, elegantissimi mores sancto Virginis

consilio adversabantur. Roseum illa candorem jejunijs deterere: nativam pulcherrimi vultus gratiam omni arte abolere: manus, quarum candor, & pulchritudo commendabatur, viva calce amburere: ne hominum placeret obtutibus, domi latere: adeo ut aliquando Cantam deducta, locum metalli fodinis nobilem, quadriennio nunquam pedem extra limen extulerit, ne semel quidem videre dignata vicinnm deliciarum hortum, aut percelebre spectaculum molium Indicarum. Plures nihilominus invita accendit ambitu honestissimi thalami: ac præcipuè matrona genere, & opibus clara, illam unico filio suo sponsam optabat: & gratissimum hoc erat Rosæ parentibus, ac fratribus, qui urbanæ munditiæ, ac elegantiæ apprimè deditam illam volebant: & nuptiarum nomine exanimatam, probris, convi-

vicijs, alapis, calcibus impetebant, veluti Lapa mater S. Catharinam, cuius ad inſtar Roſa injurijs omnibus æquiſſimo animo devoratis, in S. Dominici viridarium tandem inſita fuit, adſcripta Tertiæ ſanctiſſimi Patris familiæ. Licet illam invitaſſent Cœnobia nobiliſſima: optaſſet S. Archiepiſcopus Turibius, ab illa præcipuè ſacræ domus, quæ tunc ſurgebat, fundamenta poni, Roſa ſtudioſa ſequi Seraphicæ magiſtræ ſuæ Catharinæ Senenſis exemplar, quam quinquennis elegerat, vitæ inſtituto, moribus, habitu repræſentandam; ne tamen ſuo conſilio nimium tribuere, & parum ſapientum virorum arbitrio videretur, in viam ſe aliquando dederat Sanctiſſimæ Incarnationis Monaſterium ingreſſura. At cum ultimum vale diceret Roſariano Sacello Deiparæ, viſa eſt ut rupes adnaſci ſolo, & fru-

ſtra in pedes exilire tentavit, advocato ſæpius ad opem ferendam germano fratre, contentiſque viribus conniſo; quòaduſque decreto regreſſu ad domeſticas latebras, alacritate mira ſurrexit. Alio prodigio Deus ad premenda Catharinæ veſtigia Roſam invitavit; nam ex papilionibus, qui colorum varietate mirabiles Limanum agrum pervolitant, unus nigro tantùm, alboque colore pulcherrimè ſtriatus, circumvolitauit Roſam, quæ divinum hoc eſſe reſponſum intellexit, ut, velut animo dudum agitaverat, Prædicatorij Ordinis tertium habitum ſuſciperet. Ab illo ſemel induto vix non dimovit Roſam modeſtiſſimi animi demiſſio; nam gliſcente eius nominis celebritate, cœpit monſtrari digitis, notari oculis, laudari à prætereuntibus; ipſique Divæ Catharinæ Senenſi non rarò

com-

comparari. Et meritò, nam adeo ſanctæ magiſtræ ſuæ virtutes induit, ut ſemel tacitè miranti Confeſſario viſa fuerit ſpecie, vultu, lineamentis ſic transformata, ut viva ſimilitudine ipſam Sanctæ Catharinæ Senenſis effigiem referret. Demum, quæ tam carò illi ſteterat, veſtem conſtanter retinuit; nam dum latendi ſtudium illam ſeponendam ſuggerebat, ad aram Sanctiſſimi Roſarij flexis humi genibus inter orandum placidiſſimo animi deliquio ſenſim diriguit, viſa ab adſtantibus primò exalbeſcere pallore niveo, mox decora ſuffuſione rubeſcere, demum toto vultu luceſcere, ac radiare: ſuoque colori reddita, erumpentibus ex animo prægeſtiente verbis, oſtendit, ſe in hoc vitæ inſtituto divinitus confirmatam.

CAPUT IV.

Rosæ mira animi submissio, virgineus candor, benignitas, aliæque virtutes.

FVndamentum reliquarum virtutum modestissimi animi submissio tam altas in hac Virgine radices egit, ut suum unicè contemptum perpetuo studio quæsivisse visa fuerit. Parum illi fuisset, domesticæ ancillæ officio distineri, nisi & infra illam se demisisset. Quamobrem sæpe Marianam agrestem servam adigebat, ut se dejectam humi pedibus proculcaret. Exultabat injurijs proscissa ob singularem vitæ rigorem; at suis laudibus vulnerata spineam coronam, qua tempora clam obsederat, violento pugno capiti al-

tius

tius infigebat. A Regio Quæstore, qui à supremis tribus Rosæ annis suam domum consecrari ambivit, flexis poplitibus aquæ libandæ veniam impetrabat. Morbos cælare consueta, ne medicæ sibi manus, & delicata remedia adhiberentur, aliquando tamen candidè fatebatur, quantis cruciatibus distabesceret, ut crederetur ob immania crimina à vindice Numine flagellari. Quin & mirari se, cur nondum terram infælicem, quæ suis piaculis onerabatur, subverterit ultor Deus, sanctè affirmabat. Et enormium quidem scelerum ream illam credidisses, cum obruta lachrymis, & singultans procumbebat ad Sacerdotum pedes. Sed illa nunquam lethali crimine amisit haustam à sacro fonte divinorum munerum ubertatem, & laborandum Confessarijs erat investigantibus, quid ad suum

sorum certò spectaret. Vestigium illi contumaciæ inerat nullum: mortalium nulli quæstionem intendit: nullum ab illius ore verbum excidit criticum: nihil in eius moribus mæstum, nihil austerum; sed tota serena erat, & benigna, adeo ut negasses Rosam esse, quæ spinis carebat. Non erat in illa tristis, & horrida sapientia, sed mira facilitas, quæ tamen nihil de morum gravitate detrahebat: cumque integerrimo singulos amore complecteretur, à Dei, hominumque charitate animari videbatur. Nulla rerum humanarum cura eius animum solicitavit; quin interrogata aliquando, num qua re præter divinas delicias innocuè caperetur, negavit se posse rebus perituris exhilarari. Non modò nunquam carnis tyrannidem sensit, sed & virgineum illius candorem nulla unquam veniali

macula decoloratum fuisse, ac in toto vitæ cursu ne semel quidem illi in animum impuram cogitationem obrepsisse jurati affirmaverunt undecim Religiosi viri, quotquot generalem Virginis Confessionem exceperunt. Postquam egregiam formam assiduis verberibus, diuturnâ inediâ, & aquâ gelidâ toti corpori creberrimè superfusâ, corrupit, magno haberi cœpit in pretio, utque innocentissimum pœnitentię simulacrum ab omnibus indigitari. At illa blandientis famæ laudes horrescens, vividum illico in genas colorem, vigorem in oculos precibus revocavit; adeo ut cum domum rediret sub meridiem sextæ feriæ sanctioris hebdomadæ roseo vultu instar auroræ subvivida, & amœna, congerrones quidam juvenes audacissimi in prætereuntem jocati sint, quasi reducem à convivio, & opiparè habitam. Illa

verò quadraginta elapsos dies pane tantùm, & aquâ duraverat: & horas tunc triginta immota perstiterat in Templo Sancti Dominici precibus insistens, cibique omnis expers, ac potus. Majus illi studium fuit premendi reliquas divinas dotes, ideoque Deum à teneris annis flagitaverat, ne cui mortalium sineret innotescere, quæ suum intra animum operari dignaretur, cumque illius votis annuerit Sponsus divinus, perpauca, & penè vulgaria crediderim, quæ, vt maxima, & singularia, spirituales Virginis Patres ab illa expiscari potuerunt. Quid quod Superos habuit administros modestiæ suæ; & cum aliquando templum ingressam consternasset subita recordatio destituti in patenti cubiculo severioris ad domandum corpusculum instrumenti, designavit animo locum, in quo illud supprimi
à

à Cæli Regina exoptabat, ut domesticos lateret, & regressa reperit famularem suæ demissioni præstitam operam à Superûm Imperatrice.

CAPUT V.

Rosæ mira inedia, prodigiosa jejunia: Eadem tenerum corpus ciliciȳs, flagris, catenis domat.

LAboraret, opinor, historiæ fides, prodigiosa Rosæ jejunia recensendo, nisi Lector admoneretur, Compendium hoc, quo sanctissimæ Virginis Vita delineatur, à remissoriali, vt dicunt, processu fide bona extractum fuisse. Rosa profectò per D. Catharinæ Senensis vestigia mirabili se inedia cru-

cruciavit. Penè infans omni sibi fructuum esu interdixit, qui suavissimi in Peruvia nascuntur. Sexennis tres hebdomadæ dies nihil præter panem & aquam degustare cœpit. Anno verò ætatis quintodecimo se obstrinxit voto nunquam delibandi carnem, nisi adigeretur illorum imperio, quibus non obtemperare nefas fuisset; quod si aliquando indicebatur, maximo stomachi supplicio pœnas dabat virtutis eximiæ, & non raro nauseantem ardentissima febris invasit. Quoties verò iam lecto defixam delicatis edulijs ad salutem revocare tentarunt, in manifestum vitæ discrimen adduxere; cum contra panis frustulum aquæ infusum præsentissimam illi sanitatem sæpenumero reposuerit. Quod prodigium nulli admirationem incutiat; nam Christus ipse Rosam docuerat, velle se ab illa rigidis ine-

diæ exercitijs constanter honorari. At mater nimiam in exangui filiæ vultu maciem conspicata, hanc parsimoniam grande vocabat in crimen. Jussa proinde Rosa communi mensæ accumbere, ancillam rogavit, ut ex panis frustulo, & herbarum pugillo sibi pararet offam nullo sale conditam. Sed quas herbas sibi Virgo legebat, amarissimæ erant, & agresti saporis malignitate torquebant palatum. Has illa è vicina sylua petitas alebat in horto studiosè, cuius sub sepibus vasculum abdiderat vervecino felle plenum, & hoc cibos aspergere, & os quotidie summo mane solita erat imbuere. Granadillæ, quo in flore mirabili perennant instrumenta cædis divinæ, amarissimæ frondes dulcem illi, & quotidianum saporem elaborabant. Dubitari ergo meritò potest, duriusne illi à talibus cibis,

an ab ipsa inedia tormentum esset. Duplici se torquebat jejuniorum genere, & quo semel tantùm in die tenue panis, & aquæ solatium delibabat, & quo per totum diem, noctemque penitus gustabat nihil. Primum ferè quotidianum præsertim ultimis vitæ annis religiosius ab illa servabatur septem continuos menses, à festo Exaltatæ Sanctæ Crucis usque ad Dominicam Resurrectionem. At ineunte cinerali jejunio, seu Quadragesima, omnem sibi subtrahebat panem, solis malorum aureorum seminibus parcissimè victitans, iisque tantùm quinque, dum sexta feria recurreret. Reliquo anni tempore, quod octo diebus absumebat, vix unica die tolerandæ vitæ sat esse credebatur. Unico pane, illoque sat exiguo, & aquæ vasculo quinquaginta dies aliquando transegit: aliaque vice idem

spa-

ſpatium decurrit ne guttulâ quidem aquæ recreata. Supremis annis tranſmittebat complures dies ſine omni prorſus alimento. Feriâ quintâ ſe includens in domeſtico Oratorio, nec inde ad Sabbatum uſque digreſſa protrahebat triduum omnino inſomnis, impranſa, incænata, & uni angulo affixa, omnino impos ab illo vel ad momentum ſurgere, & in contemplationem rerum divinarum toto pectore incumbens. Quid quod octo ſolidos dies nullum præter divinam Euchariſtiam alimentum admiſit. Vulgare ſit, aquæ ipſius hauſtu guſtum fraudaſſe, tranſactis hebdomadis quampluribus ſine potu, & cæteroqui hauſtâ non aquâ gelidâ, ſed plerumque calenti. Prodigioſum eſt, plus virium à jejunijs acceſſiſſe, quàm à cibo, eò quod cum ſua Magiſtra Catharina vulnerati Chriſti lateris ambroſiam degu-
ſta-

ſtabat. Prodigio quoque ſimile eſt, ſuperfuiſſe in arido corpore locum, qui flagella exciperet, ſanguinem, qui verbera ſequeretur. At niſi per Confeſſarios modus illi fuiſſet impoſitus, mortem nimium properaſſet ardor corporis caſtigandi. Poſtquam Sanctæ Catharinæ habitum induit, non contenta vulgaribus funiculis, duas ſibi catenas ferreas aptavit in flagrum, quibus per noctes ſingulas ita ſe cruentabat, ut ſanguinis rivi parietes, & pavimentum aſpergerent: præcipuè ut ſceleſti meliorem ad frugem revocarentur quot flagellorum ſulcis, quot vibicum livoribus ſe in dies exarabat! ita vulnera diſpenſans per diverſas corporis partes, ut dum una coaleſceret, altera feriretur, iterumque ſæviret in primam vix dum coalitam, ab hac alterna, crudelique viciſſitudine diriſſimè cru-

cia-

ciata. Horrebant domeſtici ex ædium parte ſecreta plagarum ſtrepitum audientes latè ſonorum, quique Roſæ animum moderabatur, temperari nimium rigorem, juſſit; ſed illa infimis ab eo precibus extorſit, ut liceret ſibi intra aliquot paucos dies quinque mille ictus infligere. Serijs ab infantia præludijs oſtenderat, quàm avidè in hæc pœnitentiæ exercitamenta ferretur, nam & quadriennis ſub crudorum laterum, & gravis trunci pondere ſæpè laborabat, & Marianam ancillam precibus adigebat, ut ſe in horti angulo orantem graviſſimis ponderibus oneraret, ſub quibus æſtuabat, gemebat, & interdum victa premebatur ad ſolum. At nondum quartumdecimum annum egreſſa ſæpè nocte concubia perambulabat hortum nudipes, oblongam crucem lividis humeris geſtans, nec illi
tunc

tunc auræ malignæ intemperies, nec frigora, nec ventorum turbines insuaves erant. Jussa flagellis, non ferrea catena se cædere, ipsam catenam lumbis triplicato circumductu validissimè adstrinxit, & serâ commissuræ angulis immissâ, clavem eò projecit, unde redire non posset. Cum verò per extritam pellem in carnis, & nervorum profunda ferrum penetrasset, jamque consepultum propemodum esset, nocte quadam acutissimus coxendicum dolor Rosam invasit, à quo, vires identidem accipiente, mox Virgo interempta fuisset, namque catenam vi nulla aperire poterat, diu multùmque frustra luctata; sed illa confugit ad preces, quæ Cælum ipsum aperiunt: & ecce sera sponte dissilit, laxatur catena, diducitur; avulsione tamen opus fuit, quam cutis, & cruor sequeba-

batur. Ubi primùm vulnera coiverant, ſuo ſe iterum tormento Roſa incinxit; ſed catenam carni rurſus adnatam ſibi tranſmitti Confeſſarius imperavit, & illius aliquot circuli poſt Roſæ obitum conſervati mirabilem ſpirarunt odorem, & omnibus peregrinum. Lacertis arctiſſima vincula circumdedit, quæ perpetim torquebant muſculos complicatos: pectus, axillas, latera morſu creberrimo vexarunt minuti ſentes, & urticarum manipuli. At cilicium nacta ex acutis equorum ſetis densè contextum, infra genua productum, quod præ craſſitudine complicari vix poterat, triumphauit ſub illo rigoris paludamento, idemque infixis undique breviſſimis acubus in ſe violentius armavit. Hoc uſa complures annos, & ob frequentem ſanguinis vomitum alieno tandem imperio exuere coacta, ſac-

cum villis crassissimis gravem sibi in formam indusij aptavit: quo sub pondere æstuabat, rigebat, lassabatur extenuata viribus Virgo, & pœna illi erat quicunque motus plumbeo pondere prægravatæ. Plantis, in quibus tantùm à vertice capitis erat sanitas, quoties domi clibanus accendebatur, calcabat immota fornacis orificium, unde vehementior incendij vis erumpebat. Hisce delicijs demulcebat corpus, cui sat pœnarum afferebat crebra ægrotatio, exoptans etiam tentare majora, nisi vetuissent animæ moderatores. Quid quod ad cæteram in se inhumanitatem illud etiam additum ab ipsa fuit, ut neque delicias spiritus in corpus exundare sineret, cavens, ac totis viribus obstans, ne divinis epulis animum saginantibus reficeretur: quod ego divortium sublimibus Rosæ operibus adnume-
ran-

randum reor. Hoc unum solita erat reponere culpantibus nimium in se rigorem: sinerent ipsam, quando nil boni operaretur, saltem mala tolerare.

CAPUT VI.

Rosa capiti aculeatam coronam infigit: eiusdem lectulus, cervical, nocturnæ vigiliæ.

SPinea sepes Rosam decebat, quæ dies, & noctes hærens in plicatili senticeto, quod Christi verticem insedit, in egressu pueritiæ ex ductili stanno sibi coronam implicuit, additis claviculis introrsus præacutis; & hoc diademate sibi caput incinxit non sine vulnere. Plures annos duravit sub hoc spineto, quod tamen præludium solùm fuit severioris tor-

menti, imminentis ex secunda corona aculeis nonaginta novem armata. Hanc postremos decem annos ad finem usque vitæ prodigiosâ constantiâ toleravit; neque enim sine spinea corona D. Catharinæ Senensis habitum induisse sibi videbatur. Argenteam laminam flexit in circulum, illique tres introrsus infixit aculeorum ordines, tam firmiter suo quemque loco inhærentes, ut Aurifex adhibitis forcipibus evellere nullum potuerit. Dentatum hoc sertum quàm dirè momordit velatum puellæ caput! præsertim cùm spinę non omnes simul, sed aliæ post alias successione molestissima cutem invaderent; utpote ex varietate motuum in singulis vulnerum angustijs obliquatæ. Sermo ipse Virgini dolorificus erat: quid si tussi concutiebatur pectus, si caput sternutamento exonerabatur? Sed hæc

illi ludicra videbantur, ideoque ubi coronæ extrema coibant, vittas innexuit, quas contentis viribus attrahens dolorem intenderet, aculeos altius capiti infigens: neque unquam eodem, quo pridie ſteterat, loco figebat diadema ſuum, ut immitius pungeret, inque intacto pœnam renovaret. Sextâ verò feriâ ſe profundius ſauciabat, ad imum uſque ſinciput, & auricularum cartilagines coronam demittens. Diu matrem, ac domeſticos latuit efferum hoc tormenti genus, & artes, quibus illud in ſe Roſa atrocius irritabat. Sed cum aliquando ſe blandè interpoſuiſſet Patri quærenti ad virgas puerulum filium, fortuito errore in illius caput patris manus incurrit, ac tres illico ſanguinis rivos explicuit, ex quo conjecit mater, qualis herinaceus ſub candido ejus velamine nidularetur.

Quoties tartareus hostis Virginem aggrediebatur, ter illa digito pulsabat coronam suam, quæ validius fronti impressa certam ei victoriam asserebat. At post Rosæ interitum sanctus vir suaviatus coronam, prodigiosum in se divini amoris incendium repentè accendi, & odore suavissimo perfundi se, expertus est. Ut autem spinosum Sanctæ Catharinæ Senensis exemplar Rosa nostra secuta est, ita cum flores deessent, quibus de more virgineum demortuæ caput ornaretur, Catharinæ simulacrum suum illi diadema commodavit, in argumentum immortalis triumphi, quo excipi ab eadem Virgine, & à pulcherrimo comitatu deduci ad solium Divinitatis, manu præferens palmam, & à Deipara coronâ decorari, visa est à nonnullis probatissimæ sanctitatis. Sed redeamus ad pœnas, quibus Rosa triumphos

ſibi adornavit. Eam ſtrati ſui voluit eſſe duritiem, quæ ſomnum abigeret, non invitaret; immo idem lectulus, & equuleus eſſet. Vix obrepſerat matri ſopor, cum Virgo, remota culcitræ parte, cui incubuerat, in ſubſtratam tabulam deſcendebat. At capiti rude ſaxum ſupponere tandiu perſtitit, quouſque ab irata matre veniam extorſit ſuo ſibi arbitrio lectum contabulandi. Truncus hic fuit undique impolitus, ac lapilli ſub vili ſtragulo diſpoſiti, ut ea inæqualitate læderent corpus, cui læves tabulas in deliciis fore timebatur. Poſtea verò tria ligna tortuoſa, indolata, nodoſa tabulis impoſuit: ac tandem ligna omnino ſeptem certis intervallis diſtinxit, ac tercentum præacutis tegularum fragmentis intercapedines implevit, quorum mucrones obverterentur corpori: & in hoc prato

quiescebat Rosa. Ponè ad lectuli caput amphoram appenderat felle plenam, quo antequam ad somnum sese componeret, fauces recreabat in memoriam Sponsi felle potati. Cervical primò fuit crassioris panni volumen incommodum, crudus deinde later, mox lapis undique scaber. At à matre jussa pulvinar adhibere, non illud lanâ, sed ingenti vi segmentorum infarsit: lanam ingeri mater præcepit: obtemperavit Rosa: sed lanæ vim tantam stipavit, ut ligneum cervical videretur: & sub parte, à qua facies decumbentis excipienda erat, tortiles juncos occuluit. Quindecim ipsos annos fugitivum soporem super horribile stratum, quod ultimo loco delineavimus, Rosa carpsit, sensu doloris tam effero, ut ad illius cogitatum, cæteroqui generosissima, tremeret, æstuaret: certa, non inde

se

se sine omnium membrorum gelido stupore, ac veluti ex ossifragio surrecturam. Exanimem aliquando confirmavit Christus manifesta, blandaque specie, duriorem fuisse dicens Calvariæ lectulum, in quo pro illa cœperat mortis somnum. Tandem qui præerant Virginis animo mitiùs illam ad soporem componi pro imperio adegerunt, abjectis saltem fragmentis tegularum. Ultimis vitæ annis plerunq; in humili sella collecto corpusculo noctem transegit, ex nocturnis frigoribus tremens, ac rigens. Et hoc novercale corporis odium illam edocuit, ut nec unquam vigil pulvino insideret; sed vel stans perageret labores suos, vel transverso palo pro sellula uteretur. Sed nec morti vicinam destituit hic ardor durissimè cubandi. Equuleum suum frustra quęsivit: in nudo pavimento deponi non im-

petravit: at saltem lecticæ tabulis occipite, humerisque acclinis in duro ligno voluit qualitercunque commori Sponso Crucifixo. Nec defuerunt, qui in morientis pallido vultu notarint ipsam Christi in Cruce expirantis effigiem, quod aliàs in Sancta Catharina Senensi animadversum fuit. Quantum verò vigiliis dabat, cui lectus ipse soporem adimebat! Horas illa duas, neque semper integras, somno indulsit, reliquum tempus ita distribuens, ut ex diurno, nocturnoque duodecim quotidie horas orationi seponeret, alias impenderet fœmineis laboribus, quibus parentes alebat: cumque inediæ, cilicij, lectique tormentum, calidæ potus, profunda meditatio divinorum, vigilandi facilitatem ei comparassent; versutus tamen hostis illam revocare nitebatur ad somnum. At Rosa vel cervicem
illi-

illidebat parieti: vel ſibi tundebat latera: vel prominentibus ex ligneæ crucis brachijs fortibus clavis manus applicabat, & pendulum corpuſculum librabat in aere: vel oblongo, quem in cellulæ pariete clavum fixerat, modicum capillitium, reſiduum in fronte ad obtegendam ſpineam coronam, implectebat arctiſſimè: & pendula, vix ſummis aliquando pedum digitis terræ inſiſtens, clavis in ſoporem pugnabat; de quo non ſatis adhibitis in lecto tribulis triumphaverat.

CAPUT VII.

Rosæ domestica solitudo, fuga publici, cellula perangusta.

A Prima infantia ſolitarios angulos domi quærebat procul à ludis puerilibus, ut uni vacaret Deo. Creſcente verò cum annis ſtudio latendi, in horto ſub umbroſis platanis flexili ramorum, palmitum, ac virgultorum circumductu, modicum incluſit ſpatium, in quo ad humile altariolum totas hærebat dies, adeo ut domi abiverit in proverbium: hortum adeas, ſi Roſam quæris. At grandior impetravit à matre aliud intra ædes cubiculum, in quo ſeorſum ab omnibus pernoctaret. Moleſtiſſimum illi erat, in publico apparere, & nunc prece, nunc lachry-

mis ambiebat matrem, ut optatissimam sibi solitudinem indulgeret. Aliquando ad obeunda urbanarum salutationum officia evocata, juxta domesticum furnum transiens, à clibani orificio saxum studiosè sibi attraxit in pedem, ut eo vulnere claudicans, nec idoneis ad insistendum pedibus, domi sineretur. Eo præcipuè nomine frequentiam oderat, quòd suavis odor virtutum suarum commendaverat illam apud omnes, velut illustris fœminam sanctitatis. Igitur aspirante Numine indagavit viam, qua se ab impedimentis viriliter explicaret. Coronam precariam ex coralliis, quam habebat in paupere thesauro, curavit, Deiparæ Virginis collo circundari, cui à Rosario nomen, & cultus est; ut hoc vinculo suaviter illaqueata Regina sua Rosæ Matrem pertraheret, quò filiæ erat

in votis. Post aliquot dies cum Rosa Deum intenta supplicatione propitiare non destitisset, visa est corona à Virginis collo soluta pendere de manu parvuli Jesu, attonito ad hæc Æditus, qui profitebatur, à nullo mortalium in digitos Filioli fuisse translatam. At Rosa tacita interpres divini consilii exultabat intelligens, desponsum sibi à sua Diva quod munus optabat: & Filium pro Matre fidejubentem sponsionis vinculum in se transtulisse: ideoque voti secura, flagitavit à matre cellulam perangustam, in qua sine permissu illius, qui suæ animæ præerat, nullius conspectum admitteret, aut alloquium. Intra paucos dies perfectum stetit arctissimum in horto tuguriolum, quinque pedes porrectum in longum, quatuor in latum; ut ut angustum, sibi tamen, dicebat Rosa, Sponsoque cælesti sufficiens. Hic

post-

postquam sese inclusit, cuidam probatæ sanctitatis fœminę in cęlesti raptu visa est sub specie lucidissimæ stellæ, cujus radios opaca parietum angustia cohibere non poterat. Hic perpetuos hærebat dies, per varia pietatis exercitia dispensans horas, ignara propemodum, in corpore ne degeret, an extra corpus. Cumque à nonnullis interrogaretur, cur non inde quotidie prodiret, ut Missæ sacrificio adesset, candidissimè respondit, domesticis curis distineri aliquando matrem, sine qua domo prodire non poterat; sibi tamen à Divino Sponso consultum, ut in cella residens plures Sacerdotes perlitantes quotidie videret, audiretque. Compertum deinde est, divinitus Virgini datum fuisse, ut spiritu, non secus ac si corpore præsens adfuisset, interesset omnibus Sacris, quotquot in vici-

nis templis offerebantur. Prodigiosum porrò fuit obsequium à culicibus exhibitum solitariæ Rosæ. Innumera illorum agmina soli humiditas, & arborum frequentia aut gignebat, aut pertrahebat in Virginis cellam, amicum suo generi umbraculum: præcipuè ubi sub meridiem radii solis ardentes; aut sub vesperum serenæ noctis algores tenuissimis corpusculis imminebant: nec tamen in tot culicum legionibus, quibus scatebant undique parietes, personabat ostium, fenestra implebatur, vel unicus fuit, qui Rosam unquam attingeret; cum contra matrem, aliasque religiosas fœminas ex permissu Rosam invisentes, hostiliter invaderet exercitus molestissimus. Neque tantùm hospitæ suæ parcebant, sed ad illius imperium in omnia sese flectebant obsequia, culices ingeniosi. Ubi primùm

Virgo reserabat cellulæ portam; Eja, dicebat, amici, laudes celebremus omnipotentis Dei; at illi concentu lenissimo sparsi in gyros arguta miscebant murmura, phalange tam ordinata, ac in se flexibus aptissimis redeunte, ut chorum credidisses, cui ratio dux præsideret. Cumque noctu repeterent hospitalem domum, rursus orantem Rosam gestiebat æmulari volatilis harmonia: & cum illa deinde sub lege nocturni silentii conticescere. Accidit aliquando, ut Catharina de Sancta Maria Tertii Ordinis Sancti Dominici in eremo domestica Rosam inviseret: hæc à culicibus sauciata, unum quem sanguine turgidum vidit, occidit. At Rosa miranti similis, cur hospites, inquit, meos trucidas, nec tantillum animal tuo pascis sanguine, dum ejus Conditor suo nos toties recreavit? Sed in poste-

sterum tecum illi, ut mecum, pacem colent. Huic augurio fides stetit; nanque illi, aliisque pepercit in posterum culicum exercitus, adactus admirando Rosæ imperio. Franciscam verò de Montoya Tertiariam itidem Sancti Dominici alumnam à tribus tantùm culicibus appeti in Sanctissimę Trinitatis honorem blandè permisit. Ultimo vitæ suæ triennio in Gundisalvi de la Massa Quæstoris Regii domo parem ferme solitudinem sibi Virgo statuit, jussa à parentibus obtemperare viro religiosissimo, qui suas ædes Rosę hospitio ambiverat consecrari: hìc totas cum diebus noctes in domestico latebat Oratorio, vel in ultimo ædium cubiculo, identidem regressa ad hortensem eremum, perpetuo studio sequuta solitudinem, cujus amore tantopere tenebatur Magistra sua Catharina Senensis.

CA-

CAPUT VIII.

Rosæ cum Christo mira desponsatio, Pronuba Augustissima Imperatrice Angelorum.

DIdicerat quidem Rosa, Seraphicam Magistram suam Christo desponsam; sed vix audebat exoptare locum inter Sponsæ comites adolescentulas. Interea tamen candorem Angelicum, & profundissimam dehiscentis animi submissionem adornabat, dotem scilicet, Sponsi divini amores rapientem. Prodigiis ad mysterium præparata, & ad consensum erecta fuit modestissima Virgo; nam primò bicolor ille papilio, de quo verba supra fecimus, aliquandiu per sinistrum Virginis latus cum oberrasset, constitit è re-

regione cordis, ibique depictam reliquit imaginem cordis in veste Rosæ pulcherrimè delineatam, perinde ac si: Præbe mihi cor tuum, Sponsus Divinus clamaret, & Rosam insigniret eodem emblemate permutati cum illa cordis, ut olim cum Catharina. Nocte quadam Speciosus forma præ filiis hominum videndum se Rosæ prębuit, & candidissimum illius amorem se quærere professus, innumeras Virgines splendido amictu nobiles ostendit, quæ cædendis marmoribus distinebantur, ad illarum consortium Rosam invitans, inter sponsas suas, arduis virtutis operibus insudantes, annumerandam. At Rosa veste gemmis, auroque distincta se repentè inclaruisse vidit, & ad cælestem sortem elatam. Sed festinat historia ad manifestum munus, quo Christus vigilem Rosam ad connubialem tha-

lamum invitavit. Dies aderat consecrata triumpho Divini Regis Hierosolymam ingressi: cumque palmæ distribuerentur in Templo, sola Rosa prætERITA fuit ab Ædituo properante: sive id casu contigerit, sive Numinis consilio singulari; ut Virgo novitate confusa timeret, ne obliquo forsitan animi motui inscia succubuisset. Ad Deiparæ sacellum, cujus præcipua tenebatur religione, confugit, & genibus innixa per undantes lachrymas saucium cor suum effudit. Cum ecce Virginem videt sibi sereno, mitiq; vultu blandientem, mox in Filium conversam, & inde veluti fausto oraculo excepto in se rursus intentam. Rosa ignoto perculsa gaudio Puerum intuetur, qui pariter illi suavissimè arridebat, & postquam aliquandiu miro sensu voluptatis suam Sponsam perfudit, in hæc

apertè verba prorupit: Rosa cordis mei, tu mihi Sponsa esto. At illa mirum in modum exultans, ac in suum nihilum dehiscens, ancillam se dixit paratam sui Regis ad nutus. Et Virgo Mater: vide, inquit, ò Rosa, eximium favorem, quo te Filius meus dignatus est. Exinde quibus gratiæ thesauris suam Sponsam ditavit Amor divinus! Illa quidem sapienti viro, qui ejus spiritus explorandi partes susceperat, pressius interrogata, dixit, verba sibi deesse, quibus munera liberalissimi Numinis in se immeritam collata explicaret. Ut autem perpetuò sibi versaretur ante oculos tantæ gratiæ monumentum, anulum poposcit à germano fratre suo, qui mysterii omnino inscius, perinde tamen ac si nuptiis interfuisset, eadem verba: Rosa cordis mei, tu mihi sponsa esto: anuli convexo

jussit

jussit inscribi. Hoc Rosa sui amoris pignus ut in arca, in qua servatur divinum Corpus, feria quinta sanctioris hebdomadæ, includeretur, ab Æedituo impetravit. At Paschatis die sponte, ac secretò redivit ad Rosam, non sine novò prodigio; nanque prope illam innixa mater, & ad omnia intentissima, nihil animadvertit. Post Virginis obitum vir sanctitatis famâ conspicuus manu tenens anulum Rosæ, in mortalium omnium rerum exilium raptus, & miro voluptatis divinæ sensu colliquescens, Rosam vidit in excelso gloriæ fastigio inter præcipuos Cæli cives prope solium Divinitatis: ac diu loco moveri, & protendere rigentem manum non potuit. Quod si hæc in aliena manu prodigia peperit nuptialis anulus Rosæ, quid ipsas nuptias in anima Sponsæ præstitisse putas?

CA-

CAPUT IX.

Rosæ perpetuum orandi Numinis studium.

STudio precandi, meditandique mirificè Rosa floruit. Adhuc infantem Divinus Spiritus orare docuerat, eoque igne succenderat, quem nec ipsa nocturna somnia consopirent. Audita ergo per noctem sæpissimè est numeratò reddere preces, quibus per diem invigilaverat. Crescente verò cum ætate religione, duodecimo anno jam Unitivâ, quam dicunt, Orationis viâ Deo adhærebat. Porrò duplex illi erat alloquendi Numinis ratio: tum enim soluto curis omnibus animo quietissimè se colligebat ad loquendum cum Deo: tum inter manuum labores, & extima opificia, mentem nihilo-

lominus affigebat Divinitati. Priori, ut ſupra innuimus, duodecim quovis naturali die horas ſepoſuerat; poſterior illi perpetuus erat, niſi quando per horam horribilibus, ut mox dicemus, imaginibus torquebatur; adeo ut ſive dormiret Roſa, ſive vigilaret, dum neret, texeret, ſericos acu pingeret flores, alios alloqueretur, comederet, legeret, in horto, in area, ubique locorum, ac gentium, perpetuò obverſaretur animæ oculis illius amor Deus. Quodque omnem admirationem ſupergreditur, divina hæc præſentia ita Roſæ internas facultates occupabat, ut illam ab extimis ſenſibus non adeo detorqueret. Quocirca reſpondebat appoſitè ad omnia: proſequebatur inſtitutum opus: ac domi ſatagens circa frequens miniſterium in remoto cordis thalamo cum Sponſo delectabatur. At in-

inter orandum omnino torpebant illius sensus ad mortalium rerum imagines. Hinc in Templo defixis in aram oculis, nec prætereuntes videbat; immo nec si aliquid in pupillas incurreret, attrahebat nictu supercilia; sed veluti rupes immobilis, quo loco, situque ad orandum se composuerat, eodem post horas, post diem integrum, post duas solidas cum die noctes hærebat. Ultimis verò vitæ annis à mane feriæ quintæ ad Sabbatum usque, nonnunquam & ad Dominicum diem in domestico Oratorio perseverabat, omnino impos de pavimento surgere. Tres præcipuè in singulos dies horas divina beneficia recolebat: assueverat etiam altissimo generi orandi, quo Dei Attributa centum quinquaginta mente pervolvens, singulis proprium latriæ cultum exhibebat: & hanc precationis formam

ter-

terrori esse Dœmonibus affirmabat, cui dum insisteret, tota ipsa movebatur systole, quam dicunt, cordis, atque diastole. Familiares sermones, quibus alios alloquebatur, plerunq; sagittæ erant, quibus ferebatur in Deum: veluti hortum commendatura: Venustus est, dicebat, ac pulcher: Deus illi flores adaugeat. Illam omnia invitabant ad Deum: & aliquando ægrotam, & viles cibos, quibus se reficeret, adornantem, canens avicula in extasim abripuit, mortalium omnium oblitam, ad vesperam usque ab hora ante meridiem tertia divino amore vehementius æstuantem. Quid quod plantas ipsas, mutosque stipites ad laudem, & adorationem Deo exhibendam Rosa mirabiliter inclinabat! Rem affero inauditam. Summo mane cum ad cellam suam reditura pandebat horti

ja-

januam, eminus conspectas arbores, virgulta, herbas, invitabat, ut secum benedicerent Authori suo: & ecce moveri subitò ramos, collidi frondibus frondes, plaudere foliorum susurros, flores ipsos, ac frutices animari in musici murmuris harmoniam: altissimas arbores summo cacumine verrere solum profundæ adorationis ritu solenni. Neque hoc Rosæ prodigium peregrinum, ac rarum, sed frequentiâ diuturnâ conspicuum. Volucres etiam allexit in alternam adorandi Numinis societatem. Anno, qui Rosæ ultimus fuit, per quadraginta solennis jejunii dies sole occiduo advolabat prope illius cubiculum avis mirè vocalis, quam Virgo cantu provocabat ad laudes divinas emodulandas. Illico avicula inchoabat argutam harmoniam, & sensim vocalior assurgens, tum Virgini

ce-

cedebat vicem, quæ voce tinnula, ſuaviſſimaque, & ingenio prodigiosè fœcundo hymnos inſtitutos proſequebatur, perque integrum labentis horæ ſpatium alternabant cantum ea lege, ut concinente Roſa volucris attentiſſima nec pipiret: vixque dato ſigno ſextæ poſt meridiem horæ perfuncta officio avolabat, poſtridie reditura. Alios porrò ad ſtudium orationis accendere omni conatu ſategit, præcipuè domeſticos: & pios libros, quotquot de hoc argumento verba faciunt, & legebat ipſa avidiſſimè, & legendos aliis mirâ eloquentiâ perſuadebat. Religioſos verò viros, qui ſacras confeſſiones excipiebant, ac Dei verbi præcones obteſtabatur enixè, ut ad orationem, qua Deum mente alloquimur, omni ſuadela, & arte mortales inducerent: ut uſum piarum meditationum in po-

pulum inveherent: ut ad frequentandas Dei laudes, præcipuè Rosarium magnæ Virginis percurrendum, omnes inflammarent: & mirum quantum hoc exemplum, & ardens hortatio Rosæ divinum cultum amplificarit.

CAPUT X.

Rosa funestis visis exercetur, ac horrendas alterius vitæ pœnas degustat. Doctorum examen subit, & ab illis mirum in modum probatur.

CUm ad altissimum gradum perpetui colloquii cum Deo Rosa ascendisset, atrocia tenebrarum intervalla pati cæpit in dies, quæ solidis plerunque horis eò miseram deprimebant, ut sæpe nesciverit, in tartaro ne esset, an in diro carcere ignis purgantis; adeo

adeo nulla ſuaviſſimi Numinis recordatio, nullum ſolatii veſtigium aderat menti. Accedebat pœnarum in cumulum memoria nebuloſa præteriti amoris, quo Deo adhæſerat aliquando; ſed nunc eundem neque cognoſci, neque porrò diligi à ſe poſſe arbitrabatur, immo veluti peregrinum, alienum, vixque famâ notum eminus, & raptim ſuſpiciebat: videbatur muro adamantino obſtructum effugium, ut nuſquam pateret hujus labyrinthi exitus; quare vix erat, quo ab æterna pœna damni ſuam infælicitatem Virgo ſecerneret. Tam graue tædium vitæ eandem invadebat, ut triſte ſolatium venaretur à ſpe proximi interitus, ſed tunc animæ immortalitas importunè occurrebat, quæ illam æterno terrore miſerè lancinabat. Per ipſos quindecim continuos annos quo-

tidie semel in hanc caliginem demergebatur integrâ ut minimum horâ: iterum tabescebat in malis: insurgebat sibimet displicentis animi tædium: & Rosa tota jam spinea semetipsam sauciabat. Demum ea fuit horribilium figurarum acerbitas, ut Virgo, tametsi ad quidvis ferendum impavida, unicum hunc amarissimum calicem à se transferri enixè petiverit; nam durius illi erat ab amore Domini divelli, quàm interire; cum enim, quod corpori est anima, hoc sit amanti animæ Deus, deerat illi quotidie, abeunte Deo, vita nobilior. Nihil interim de rerum cælestium contemplatione remisit. Vix tandem reperti Theologi, qui de hoc prodigioso mentis angore quidpiam certi præsumerent definire. Fuere, qui deliria, aut insomnia, qui lemurum spectra, vel dœmonum

præ-

præstigias, qui fumantis atræ bilis paroxysmos interpretarentur. At illa omnia modestissimè devorabat, acquiescens in alto providentiæ Divinæ consilio, & incusans inopiam ingenioli sui, quod implexos animi motus explicare non posset. Nitebatur subinde similitudinibus adumbrare dolores suos, qui occupatum animum amarissima cogitatione torquebant; at si ignis nostri cruciatui conferrentur, ridendam esse comparationem, dicebat. Se longè à Deo sitam in regione dissimilitudinis: obrutam pusillanimitate spiritus, & tempestate, de qua loquitur David: Anathema sibi videri à Christo, veluti Paulus optabat: cum demum ab horridis illis imaginibus sibi dolorem inferri, qui millies vitam, animamque sibi rapuisset, nisi prodigiosè à Deo conservata fuisset. Cre-

ditur Sancta Catharina Senensis aliquando idem perpessa. De Beato certè Henrico Susone id compertum tradit historia. Sæpe illi erat ante oculos Christus judex vultu asper, & horrendo tonitru intonans illud: discedite maledicti. At compulsa aliquando fateri num post tenebrosam noctem Sponsus illustraret animum suum, ingenuè fassa est, illico rursus emergere rerum cælestium voluntates: totam simul animam collucescere, & inflammari, & in sinum Divinitatis iterum volare: totam se transformari in Dilectum suum: immobiliter in Deo radicatam sibi videri, & illius gratiâ solidatam; adeo ut certò sciret, quod nihil unquam se à Christi charitate separaret. Quanvis autem arcanum gratiæ lumen certitudinem illi indidisset, rectam semitam esse,

per

per quam ibat: tamen modestissima Virgo non est ausa recusare serium, perque intervalla repetitum examen, quo, præter illos, qui sacris illi erant à confessionibus, intimas ejus animæ latebras pervestigarunt alii sapientia, & religione singulares, tum è sacra Sancti Dominici familia, tum è Societate Jesu, tum Doctor Joannes de Castillo, sanctitate nobilis Vir sæcularis. Illi veritatem omnibus vestigiis indagantes, post diuturnam, & sæpius iteratam quæstionem, hæc præcipuè compererunt. A prima pueritia Rosam cæलestes stimulos, & tranquillum orandi spiritum concepisse; adeo ut nihil illi dulcius esset, quàm loqui cum Deo, ac Divinis inhiare. Ad duodecimum usque annum ætatis, vario illam inter orandum tenore, subinde cum imbecillitate corpusculi, cum

somno, & mentis evagationibus luctatam fuisse: plerunque tamen animo libero, & quieto perrexisse in Deum, & ab illo tempore expertam ita se divinæ pulchritudini affigi, non modò ut ad nullius rei amorem, velut ad scopulum, adhæserit unquam, sed neque si sponte conaretur, aliò mentem detorquere posset, neque intimarum imaginum intercursu, nec occupationibus sensuum externorum divelli à complexu dulcissimi Numinis: radiare in animæ suæ penetralibus præsentiam propitiæ Divinitatis, & hac deprehensa, nulla se posse alia re oblectari. Interrogata, num quos de mystica Theologia legisset libros, negavit inops Virgo; immo ne nomen quidem, si quod proprium esset hujus, quam dicunt, intuitivæ orationis, sibi innotuisse. Quæsitum ab illa est, quanto sudore

dore pugnaverit in pravas animi inclinationes; at illa, vix se meminisse talium certaminum, respondit, & ab infantia propensione quadam innata complexam esse virtutem. Si quis autem improvisus motus nixus fuisset assurgere, repente ex apprehensione divinæ præsentiæ citra conflictum evanuisse. Num quid solatii caperet ex rebus creatis, quando animum contemplandi labore fessum nonnihil remitteret, interrogata, negavit, se posse rebus perituris exhilarari: ac si ad momentum conspectum perderet amantis Dei, id sibi videri atrocius quavis gehenna. Horrendas porrò imagines, pavoresque, quibus illam diximus agitatam, statuerunt quæsitores, fuisse experimenta pœnarum, quibus in diro carcere ignis purgantis torquentur animæ. Quando verò

nulla spes evadendi illi affulgebat, quodam æternitatis fumo, & horroris inferni caligine obtenebratam fuisse; ne Virguncula tam prodigiosis ditata muneribus aliquando superbiret: utque illius amor hoc igne purgatus vehementiùs inclaresceret. At adacta pro imperio aperire, qualiter sibi post illas infernas tenebras esset, suffusa rubore, quem metus, ac pudor accenderat, dixit demissa, & intercisa voce: Plerumque post illas tenebras ostendi sibi humanitatem Christi, nunc virili, nunc infantili facie: sæpius & Virginem Matrem, & hanc diutius obtutui suo indulgeri: hinc robustum gaudium super omne gaudium, hinc experimentum cognationis divinæ, hinc vitam, & alacritatem omnium affectuum oriri: hinc accensum pietatis ignem nullis fluxarum blandimentis re-

rum

rum extingui posse. Denique post omnia sagacissimè explorata, hæc omnium quęsitorum sententia fuit: Tutissimam esse viam, qua Virgo ambulabat: nullam hìc subesse vaferrimi Dœmonis imposturam. Aliqui Theologi præstantissimi, auditis, quæ de Augustissimo Trinitatis Mysterio, de hypostatica Verbi Divini Unione, de libro Vitæ, ac Prædestinationis, de natura Gratiæ, aliisque Fidei secretis, arcana promebat Rosa, neque par acumen illius fœminæ ingenio, neque ullam mentem liberalius à Patre luminum illustratam se cognovisse professi sunt, & manifestè patuisse altiorem spiritum, qui in Virgine loquebatur. Præcipuè verò cepit omnes admiratio, quod ab infantia ad gradum, quem dicunt, Unitivum ascendisset, absque eo, quod alium, quem nuncupant Purgativum, vix attigisset:

D 6 quod-

quodque in horrendo illo tenebrarum tormento, & miseris fluctuantis animi tempestatibus, quasi certaverit cum Deo, tristiusne ille affligeret, an illa vellet affligi; adeoque non solùm ferendo fuerit, sed & quotidie triumphaverit. Sanè apud omnes quotquot Limæ tunc aderant, & aderant multi consummatæ virtutis famâ celebres, invaluerat constantissima opinio, Rosam spiritu Dei agere, & agi, & sapientiâ cælitus infusâ gubernari. Quædam sanctitatis nomine celebris fœmina sicubi cum ea concurrisset, flexis humi genibus repugnantem excipiebat, & eodem corporis habitu ad eam literas dabat; at ubi Rosa vestigium fixerat, gestiebat, os, & oculos applicare.

CAPUT XI.

Rosa cum Christo, Deipara, & Sancta Catharina Senensi familiariter, iucundè, assiduèq; sermocinatur: domestica Tutelaris Angeli consuetudine fruitur: variè luctatur cum Dæmone, semper victrix.

NOn solùm post internas animi nubes Divini Solis manifestus vultus Rosam exhilarabat, sed aliàs quamsæpissimè videndum se præbebat amantissimæ Virgini. Dum sacros Rosa libros percurreret, parvus Amor vix digiti staturâ procerior obambulabat paginas passu levissimo: & interim sereno, suavique obtutu Sponsæ suæ blandiebatur: dum telas consueret, laborantis pulvillo quietissimè insidebat: arridebat

ri-

ridenti, breves protendebat ulnas, velut offerens amplexum, omnique gestu, ac motu testabatur amorem suum. Has verò delicias frequentes Rosæ obtigisse, immo ferè quotidie, argumento est, quod si ille tardabat, Sponsa querulis vocibus lamentabatur: utque amor Poesim docet, suas querelas familiari metro illigabat. Ex gutturis dolore aliquando laborantem Sponsus invitavit ad ludum, & victrix Rosa suos mitigari dolores poposcit, & impetravit. Divinus verò collusor jacturam non ferens ludum instauravit, & cum illi prosperè alea cessisset, in victoriæ prœmium quæsivit, augeri tolerantiam Rosæ; ideoque primos illius dolores geminavit. Hoc dum blandè, modestèque narrat matri, ne illa ob suam ægrimoniam contabescat, visa est aliquandiu

vultu

vultu Angelico radiare. Aliàs cum in hortensi cella nocte concubia viribus destituta fomento indigeret, sui lateris ambrosiam delibandam cordi Virginis Christus obtulit, uti quondam Catharinæ Senensi, cujus proinde Virginis non alumna solùm fuit, sed etiam collactanea. In illustris fœminæ domo post sancta colloquia de more secessit ad orandum, & septennis puella juxta Rosam vidit puerum Jesum multicolori amictu indutum, & radiis coruscantem. At in aliis ædibus Isabellæ Mexiæ visus est divinus Infans consertis cum illa manibus porticum obambulans miscere secreta colloquia: hærere in Sponsæ vultu, tanquam rerum omnium oblitus: & quacunque fixisset pedem, improviso lumine fulgebat pavimentum. Quid quod mutui amoris adeo solicitus erat Sponsus

ſus Divinus, ut ne florem quidem in conſortium venire pateretur. Invenit aliquando Roſa eradicatos flores, quos in horto ſtudioſius alebat, & ob id dolenti Chriſtus occurrit, ac dixit: An non ego flos campi, melior quovis cæleſti viridario? Flos es, ac flores amas? Mihi tuos amores indulge. Ego illos eradicavi, ac projeci. An non hæc fidem faciunt viſioni fœminæ cujuſdam religioſiſſimę, cui profeſſus eſt Chriſtus, à ſe Roſam geſtari in penetralibus cordis, ſeque viciſſim in ejus virgineo pectore tranquilliſſimè habitare. At Cæli Regina quàm frequenti alloquio, aſpectuque Roſam dignaretur, vel ex hoc deprehendi poteſt, ut paucis multa complectar, quod cubiculariæ officium illi exhiberet, mane Virginem à ſomno excitando. Illam à multo tempore deſtituerat, neceſ-
ſa-

farius somnus; cui conciliando moderatores animæ præcepere vespertinum lactucæ, ac soporiferorum seminum usum; sed cum vix hæc inducerent quietem, dum instabat hora surgendi, cruciabatur Rosa, quod ad præscriptam horam evigilare non posset. Ergo Deiparam Stellam matutinam vocavit in vota, quæ cum immineret hora surgendi, aderat conspicua, & miris distincta luminibus, voce nectarea dormientem compellabat his vocibus: Surge ad orationem, filia, surge, nam instat hora. Cum aliquando Rosa in lectulo consedisset, sed prægravante somni pondere in cervical esset relapsa, redivit Augustissima Excitatrix, niveaque manu pulsavit dormientis latus: Surge, dicens, filiola, ne pigriteris. At illa vice Rosa abeuntem vidit à tergo Deiparam suspensis vestigiis, cujus aliàs ma-

materno vultu solita erat impleri, illam cominus intuita, uti fassa est, deque facie ad faciem. Ex quo semel à Christo data illi fuit Magistra Catharina Senensis, mutua harum Virginum colloquia tam amica, ac crebra fuerunt, ut, veluti in Moysi vultum post divinum consortium, sic ex vultu Catharinæ in Rosæ faciem lumina transiverint, quæ hanc illi per oris lineamenta propemodum assimilarint. Hinc apud omnes Rosa altera Catharina Senensis dicebatur, præcipuè ab obitu, cum illius facies in feretro videnda omnibus patuit. Cum Tutelari Angelo domestica illi necessitudo intercessit: illum legabat ad Sponsum, si fortè hic hora consueta non adfuisset. Nocte quadam in eremo sua sensit vires ex improviso languere; ideo redivit ad matrem; quæ instantis deliquii signa notans in

filiæ

filiæ vultu, juſsit ancillæ, adire ſubitò vicinum propolam, & emere libum Indicum, quod Chocolatam vocant. At Roſa rogavit matrem, ut ſumptui parceret, affirmans, ſibi potionem illam non defuturam. Subirata mater ancillam urgebat ad opus. Sed Virgo, mox, inquit, aderit è Quæſtoris domo, qui calentem deferet Indorum ambroſiam. Et quis hoc noctis Quæſtorem admonuit de imminenti deliquio tuo? addebat mater. Cum ecce Quæſtoris ſervus vas affert argenteum calenti chocolàta plenum. Attonita parens obedientiæ vinculo filiam adegit, ediceret, unde compererit; affore ſibi remedium. At illa ſubridens, ſæpe me, inquit, hujuſmodi dignatur officiis Angelus Tutelaris: illum miſi, qui admoneret Quæſtoris uxorem de medela, qua indigebam. Solebat

ma-

mater ante mediam noctis horam aperire ostium horti, ut inde filia se domum reciperet. At quondam oblita cum esset, Rosa per fenestram cellulæ suæ vidit umbram candidam motu decoro agilem, aspectuque non injucundam, quæ Virginem, ut se domum versus sequeretur, invitabat. Agnovit illa sub umbra latentem Angelum suæ custodiæ destinatum, cumque illo se dedit in viam. Ut ad horti januam pervenere, hæc ad umbræ tactum sponte patuit. Sed & aliorum Tutelares Angelos sibi ad nutum habuit obsequentes. Exemplo sit vir quidam è religiosa familia, qui peregrè profecturus Rosæ preces flagitavit pro itineris periculis divertendis. At cum diu iter tutissimum habuisset, in Truxilli convallibus gravia quæque perpessus est: ac deinde Limam regressus, cum Rosa conque-

queri cæpit, quod se destituisset. Virgo id accidisse dixit, quia non ille tunc fuerat peregrinus, qui esse solebat, & hominem admonuit de arcanis ei solummodo notis, quæ non nisi Angelo internuncio Rosæ potuerant innotuisse. At quantum illam Sanctissimi Angeli amabant, tantundem oderant furiæ tartareæ, quæ aliquando palam cum generosa puella certarunt. Ingentis molossi formà semel in horti cella per tenebras aggressus estRosam malignus Tenebrio: pertentavit irritò morsu virgineum corpusculum, quamque discerpere non poterat, diu raptavit per solum, quousque Rosa his vocibus: Ne tradas bestiis animas confitentes tibi: hostem egit in fugam. Fuit, cum ex insidiis adrepens Cacodœmon improvisum ei colaphum incussit: cum saxum in eam libravit eo con-

connisu, ut euntem afflixerit: cum in secreta ædium parte orans Rosa vidit in prægrandi sporta teterrimam belluam licentius tumultuari, ac, dedignata qualicumq; solatio lucis uti, candelam extinxit, & hostem in arenam provocavit. At ille gigantea mole prosiliens per humeros corripuit Virginem, strinxit, contorsit, quasi laceraturus obluctantem: & omnia quidem puellæ ossa commolita videbantur, nervique distracti; at infractus animus risit furentem Cyclopis insaniam. Animadversum est, frequentes hos Virgini fuisse agones, nec unquam formidinis ab illa sensum expressisse, quando feroci vultu animorum prædo irruebat. Sed aliquando cum in horto specie formosissima, ac penè mutatus in Angelum lucis illi adstitisset, & procum ageret, à nobili fuga victo-

ctoriam quæsivit illico Rosa, & in propinqua porticu ferreâ catenâ correptâ nudos sibi humeros flagris acerbissimis cruentavit, interque sanguinis, & lachrymarum rivos de Sponso conqueri cæpit, quòd se tunc destituisset. At ille manifesta luce conspicuus Rosæ vultum exhilaravit, ac dixit: Ni tecum ego fuissem, tu ne victoriam reportasses? Germana planè sunt hæc iis, quæ Sanctæ Catharinæ Senensi in certamine simili contigerunt; cui Virgini collata munera Sponsus in Rosam quoque congessit: velut etiam mirabile donum internoscendi synceras visiones ab illusionibus Sathanæ, quo floruit à pueritia: ac tunc eruditè recensuit regulas distinguendorum spirituum ab effectibus, quos in anima pariunt. Has olim Christus Catharinam docuit, hæc Rosam, quæ suam

adeo

adeo Magistram expressit, ut si ad Indos accidisset fama erroris Pythagoræi de transmigratione spirituum, quamplurimi credidissent, Catharinæ animum in Rosæ corpus ingressum.

CAPUT XII.

Rosæ vexationibus, morbis, ærumnis pressæ prodigiosa tolerantia.

ROsis connascuntur spinæ. Nonum ætatis mensem attigerat, cum lactanti matri aruerunt ubera, reque angusta domi prohibente conductam nutricem, liquidiori pulte supplebatur lactis inopia, diducto parvulæ ore non sine cruciatu, sed sine lachrymis; quinimmo Rosa sui pollicis inutili suctu tacita fraudabat famem. Vix pedibus ingredi cæpit, cum ob muliebrem Aviæ, Matrisque de-

Iſabellæ, Roſæque nomine controverſiam, utriuſque vexationibus ſe vidit implicitam, excepta virgis ab avia, ſi ad Roſæ nomen, à matre, ſi ad Iſabellæ, reſpondiſſet. Ut ſuavis erat indoles filiolæ, ſic aſperum ingenium matris, quæ Roſam ob eximiam modeſtiam, perpetuas preces, ac ſæculi fugam, non convitiis ſolùm, alapis, pugnis, & calcibus, ſed & nodoſo baculo ex malo cydonio delumbabat; præſertim poſt grande crimen præciſi capillitii. Nec mitiores in eam domeſtici ob continuum commereium divinorum, & ferè nullum alimentum, quo patebat, humanis viribus eam vivere non poſſe, vocabant Roſam in ſuſpicionem fictæ ſanctitatis, eique minabantur, brevi rapiendam ad ſacrorum Quæſitorum tribunal. Exultabat interim Roſa videns, per ipſas Catharinæ vias ire ſe ad

Sponsi complexum: & ab illustri fœmina interrogata, cur à Seraphica Magistra sua non quæreret ab his ærumnis effugium; nanq; apud omnes in comperto erat, Rosam, quæcumque vellet, à Catharina impetraturam: pluris se facere, dixit, suæ matris stigmata, quàm delicata solatia; eò quòd puderet Crucifixi sponsam vel per momentum cruce viduari. Et hæc quidem prægrandis nunquam, aut raró illi deerat; namque vacantem ab externa gravior occupabat interna, cessantique foris insectationi agminatim corporis ægrotationes succedebant. Ex dira nervorum attractione triennium lecto decubuit cruciatu immenso, gemitu nullo. Mirum quot ex diversis, oppositisque causis in Virginem morbi irruerent, terni, simul, & quaterni, nullo supposito in exucco, aridoque corpuscu-

culo ardoris pabulo. At non ab intemperie humorum, sed à benevola Sponsi manu, ut ipsa probè sentiebat, hisce agonalibus bonis provenientibus. Sanè confessa est aliquando, putare se, nullum alicujus partis, aut membri superesse cruciatum, quem ipsa experta non fuerit. At ne primus quidem impatientiæ motus unquam obrepsit, qui affixam divino beneplacito vel latum unguem detorqueret. Cum angina, cum asthmate, cum ischiade, cum pleuritide certandum illi sæpissimè fuit. Stomachi, pericardij, intestinorum dolores frequentes convulsiones invehebant: febres, easque contumaces assuetudo verterat in jocum; non item articulares manuum, pedumque fidiculas, podagram, chiragram, arthritidem, domesticam præcipuè familiam epulonum, quæ impransam, & in-

incænatam Rosam frequentissimè insederunt. Illa inter extremos dolorum laniatus, bene sibi esse perpetuò dicebat, & Sponsum tantummodo alloquebatur his vocibus: Domine, auge, auge dolorem, dummodo augeas & amorem. Quàm verò suæ Rosæ precibus obsequeretur Sponsus Divinus, ostendit mirabili, celeberrimaque visione, qua supra geminos arcus lucis immensæ Christum librantem aurea lance hominum tolerantiam, suaque munera illis collata in prœmium, aspexit: eumdemque suum regem audivit elata voce commendantem pœnas constanter ab hominibus devoratas: & affirmantem, non alia, quàm Crucis, scala ad Cælum eniti homines posse. Tunc validissimus impetus Rosam invasit prosiliendi in forum, & ærumnarum pretium celebrandi, divinæque gratiæ, cu-
jus

jus mirabilem pulchritudinem, & vim, qua constituit animas deiformes, apertè viderat. Hoc præparavit Rosam ad ultimos paralysis dolores, qui præmaturam ei mortem intulerunt.

CAPUT XIII.

Rosæ ardentissimus erga Sponsum amor, variis indiciis manifestus: Impetratum ab illa miraculum sudantis imaginis, ut Christum omnibus amandum persuadeat.

QUanta in hujus Virginis corde flagraret Ætna divini amoris, palam aliquando fecerunt splendores, & flammæ ab orantis vultu scintillantes. Visa non raro est evibrare per os, oculosque lucidissimum ignem, præcipuè dum funderet preces. Ejusdem ardoris indices erant ignita

suspiria, quibus perpetuò divinum cordis æstum ventilabat. Ardentes perpetuò precatiunculas jaculabatur in cælum, quas operæ pretium esset hìc apponere; nanq; plurimis usui fuere non sine maximo divini amoris incremento. Omnia Rosæ colloquia, salutationes, responsa amoris divini mentione condiebantur. Unicum illi solatium erat, de amore divino aut audire, aut loqui: omne aliud argumentum comi dexteritate huc inflectere. Tunc Virgini aliàs taciturnæ præstò erat facundia mirabilis: fulgurabant oculi, & ex cordis abundantia loqui linguam manifestum erat. At cum in privato Oratorio solvebatur in preces, gratissimum erat audire invitantem singulos ordines creatarum rerum ad amorem divini Conditoris. Duabus, ac tribus horis eidem insistebat, & clam audiebatur à multis,

qui viderunt arripientem non rarò pendulam è pariete citharam, tactuque chordarum temperantem impetum vocis, & excepta sunt hæc verba ab illa numeris illigata:

En inter Flores pulchrescis, & inter Olivas;
Iesule, nec molli spernis adesse Rosæ.

nanque matre Oliva, & patre de Floribus nata erat. Vehementissimi amoris comes, ac testis zelus Virginem adurebat; ideoque otiosos in templo fabulantes admonebat officii. Non erant domi, qui coram illa quid ineptum proferrent, veriti fulmina Virginis divinas injurias non tolerantis. A prima pueritia si fortè audivisset sorores amatorium quid concinentes, uberrimo fletu testabatur

dolorem cordis exulcerati. Lachrimas, quia unicè ad ærarium Dei pertinere didicerat, nanque illis emitur cælum, nolebat aliò à quoquam profundi; ideoque cum fortè vidisset matrem plorantem: Quid, inquit, prodigis gazam Numinis thesauro inferendam? Quotiescunq; verò suum Deum ab aliis coli animadverteret, triumphabat immenso gaudio: & aliquando cum redivisset ad cor fœmina è sacro Cœnobio profuga, Rosa miris lætitiis incessit, festumque diem egit, perinde ac si totius Americæ sceptrum ad illam devolutum fuisset: Deusque, ut Rosæ gaudium intenderet, ostendit ei sanctitatem insignem, quam adeptura olim erat pœnitens Sanctimonialis. Habiturus aliquando erat solennem concionem Confessarius Rosæ, quem repentè febris invasit. Rescivit id Virgo; & precibus contra

tra se invitavit Concionatoris febrim, futurique eventus certa virum admonuit, præstò illi fore vires, se verò coquendam febri non sua: quod re ipsa contigit Rosæ, ut olim Sanctæ Catharinæ Senensi. Propagandæ gloriæ divinæ studio innumera excogitabat in dies, quæ hominum pietatem accenderent: velut inter cætera novam artem conficiendi vestes Infanti Deo, offerens pro indusio, fascia, stragulo, fimbriis, crepundiis, precationes, jejunia, verbera innumera: quod nobile inventum quamplurimi amplexi sunt. Hanc autem sui amoris amplificandi solicitudinem ingenti miraculo probavit Deus. Anno hujus seculi septimodecimo, quintadecima Aprilis die, cadente Sole Rosa cum uxore, & filiabus Gundisalvi Quæstoris effusa in preces ante pulcherrimam Servatoris imaginem vehementius amoris

ſtimulis concuti cœpit, iamque nec voci temperare poſſe, ſed erecta in pedes fervidiſſimè affari ſuum Deum, eumque obteſtari, ut ignitâ pharetrâ excuſsâ mortales omnes ſui amoris telis vitalibus vulneraret: cum ecce puella Quæſtoris filia videt Servatoris vultum ſudore madidum, in argumentum amoris, quo flagrabat amantiſſimus Deus, quemque in Roſæ gratiam indiciis illis profitebatur, ut pares in hominum cordibus flammas accenderet. Mox puellæ mater, tum genitor, deinde Religioſi viri, tandem Angelinus Medorus, qui ſacram effigiem coloraverat, aliique plurimi viderunt copioſas ſudoris guttulas ad inſtar minutiſſimorum unionum tota ſacratiſſimæ imaginis facie conſpicuas lucere, ac prominere: ſubnaſci aliis alias, mutuoque attritu ſolvi in fluxum, ac diverſis

lineis

lineis per capillos, & collum decurrere, quòque detergebantur magis, eò magis erumpere, rivosque rivis succedere: & hoc ostentum supra quatuor horas produci, nullo colorum, aut venustatis detrimento, immo adaucta interim pulchritudine vultus divini. Chrystallini humoris claritas, odor nullus, & alia quamplurima examina palam fecere, non inesse humori pinguedinem aliquam ex coloribus oleo temperatis, sed omnes naturæ, atque artis industrias à tali prodigio longè abesse. Proscenium illud amoris divini reciprocos hominum amores invitantis Rosæ vota implevit; nanque omnes, qui spectaculo interfuere, novis, acutis, insolitis divini amoris stimulis sub illius intuitu vulnerati sunt. Neque hìc stetit miraculum, sed alterius partu suam certitudinem asseruit; namque Rosa

ipsa lapsu fortuito ad terram allisa graviter offenderat; adeo ut chirurgi metuerent, aut mancam Virginem ea parte fore, aut curationis remedium diuturnum, incertumque. Rosa certa recuperandæ salutis, si gossipium divino sudore madidum brachio admoveretur, tamen cupida fruendi diutius doloribus suis, id non est ausa, nisi ex Confessarii præscripto. Tunc verò impulsu prævalido sentit redire ad suam sedem distortos nervos, detumescere pulpas, distringi musculos: attonitis ad hæc chirurgis, qui de intractabili brachio, & in omnem medelam contumaci, iam prope desperaverant. Præter illa, quæ innuimus, Rosæ prodigia, imperium in belluas, arboresque, & in spiritus ipsos ex corporis concretione sejunctos, intuitum cordium, & absentium rerum, manifesta alloquia præsentis

Dei,

Dei, prodibit brevi aliorum uberrima appendix.

CAPUT XIV.

Rosæ cum imagine Deiparæ familiare consortium: in divinæ Crucis signum religio: Mutui honores, quibus illa, & S. Catharina Senensis se prosequuntur.

ANte centum, & amplius annos imago Deiparæ Virginis, cui à Rosario nomen est, Limæ cultum accepit. Ex illo Roseto ver nascentis fidei in eas terras se latè diffudit. Ad huius aram Rosa perpetuò procumbebat in preces, mirâ lætitiâ gestiens, & suam Divam loquentem variis serenæ frontis radiis, veluti quibusdam nutibus, tam perspicuè percipiebat, ut nulla verborum facundia melius præstare id posset.

In

In Filioli quoque divini vultu velut animato libro responsa distinctè legebat, tanquam mutis characteribus exarata. Hunc deperibat: hujus ad intuitum novo calore perfundebatur, & gaudio; videbatur enim cælestis Infans brachia foras protendere, veluti in amplexum Rosæ procursurus. Fama erat, illam omnia impetrare, quæcumque ante sacram imaginem à Cæli Regina flagitaret: ac tanta securitate rerum eventus pollicebatur, ut concessæ gratiæ diploma præcepisse videretur. Colebatur in domestico Oratorio altera Dei Parentis imago, in qua Rosa videbat omnia spirare, ac vivere, & aliquando cum pia matrona ante illam narraret prodigia, quibus Virgo in Atocha clientes suos à vitæ discriminibus eripuerat, Rosa prospexit imaginem edentem signa inusitatæ læ-

titiæ,

titiæ, torquentem oculos benignissimo nutu, augustius radiantem. Porrò sacellum Rosarii quovis die Sabbathi floribus exornare consueta, quos in horto educabat, nunquam hoc solatio destituta fuit, quanvis perfrigida rigeret, aut ardens esset anni tempestas. Sed pulchriùs induebat spirituali veste Reginam suam, tunicam, syrma, coronam, & alia ornamenta, jejuniis, inflictis sibi verberibus, & precibus innumeris componens. Præaltam crucem in hortensi sua cella extantem piis complexibus perpetuò stringebat: ubicunque divinum hoc signum incurrisset in illius oculos, pulsu validissimo ejus præcordia agitabat, sive in fortuita trabium commissura, sive in decussatis sepium bacillis, in vectibus, in ipsis demum festucis, ac paleis occurrisset, illud sine attenta venera-

tione

tione nunquam præteribat. Libanotim, vulgò rorem marinum, alebat in horto, cujus tres arbusculæ in crucis formam coibant: unam ex his Proregina dono quæsivit, sed apud illam cespes illico exaruit, & idcirco Rosæ manibus iterum insitus, post quatuor dies pulchrior solito reviruit. Circumferre Sanctæ Catharinæ Senensis imaginem quotannis solebat pium Sodalitium illius cultui consecratum: cujus Divæ statuæ coronis, floribus, & multo fulgore gemmarum adornandæ Rosa quoad vixit destinata fuit: quo in munere temperare sibi à lachrymis, ab osculis, ab alloquiis præ ardore non poterat. Oh'si præstò mihi esset pecuniæ vis non exigua, dixit aliquando, ut pulchriori amictu te induerem, optima Mater! Et ecce illico adfuit, quæ ab illustri fœmina nummos attulit, Rosæ votis

defi-

designatos. Visus non rarò fuit sacræ imaginis vultus insolito splendore radiare. Floruerunt ad imperium Rosæ cariophylli, quorum pridie ne nodi quidem apparuerant in florem erupturi: ac tres vernarunt, quot sibi Rosa jusserat afferri. Francisca de Montoya, quæ sacrum Catharinæ simulachrum exornaverat, Rosæ beneficio incolumis evasit ab igne sulphurato, qui in oculum ipsius incurrerat, & resiliens incendit vestes alterius fœminæ, quam corripuit. Ipsiusmet Rosæ dexteram aliquando horrenda arthritis invaserat, adeo ut intumescente manu mirum in modum nec digiti loco moveri possent. Ut verò Seraphicæ Matri suæ festivum habitum solito cultu componeret, digitos forficum ansulis immisit, cum id fieri præ tumore non posset, & alacritate mira gemmas, torques, monilia in ordinem

nem distribuit, attonitis ad hæc Regio Quæstore, illius conjuge, & medicis, qui divinitus id contigisse professi sunt.

CAPUT XV.

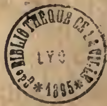
Rosæ fervidus amor, & cultus in divinam Eucharistiam, pro qua ad Martyrium se accingit.

TEr ut minimum in hebdomada divinâ Eucharistiâ reficiebatur, quinquies non rarò, & aliquando in singulos dies. Præmittebat semper magno gemituũ, & lachrymarum apparatu sacramentalem confessionem. Pridie asperius cruentabat corpusculum flagellis, rigidoque jejunio, & hospiti divino tam pretiosis ignitarum aspirationum odoribus cordis habitaculum adornabat, ut si per to-

totum vitæ spatium illa tantùm vice exceptura esset amantem Deũ. At dum procumbebat ad Angelorum mensam tanto divini amoris igne flagrabat, ut facie præseferret cordis incendium; hæc enim coruscabat adeo, ut Sacerdotibus terrorem incuteret, cælesti splendore sæpissimè perfusa. Angelicâ non rarò formâ, radios etiam emittens apparuit religiosis viris: & ipsa Virgo à confessariis jussa indicare mirabiles effectus, quos in animo suo divinum hoc Sacramentum pariebat, in singulis verbis hæsitabat, causata vocabulorum inopiam; tamen, immigrare se quodammodo, dicebat, in suum Deum, & gaudio tam immenso recreari, ut profectò nulla jucunditas mortalis vitæ comparari posset illi, qua mamilla Regum, pretiosum hoc Convivium, suam secum quodammodo divinita-

ta-

tatem partiebatur. Accedebat robur, & saturitas prodigiosa, adeo ut cum sæpe, dum templum adiret ex pridianis jejuniis, flagris, ac vigiliis fessa, in angiportis hærere cogeretur, divino refecta pabulo domum rediret alacri passu: præiret matrem, veluti si ambulandum illi esset ad montem Oreb in fortitudine cibi illius. Ut verò corporis saturitatem à pastu Eucharistico acceperit, patuit domesticis; nanque reversa domum ab epulo divino, rectà festinabat ad secretum cubiculi, & ibi ad seram usque noctem inclusa perstabat in Sponsi complexibus: & rogata cibum sumere pridiano exhausta jejunio, respondebat: præ ingenti satietate à mensa Domini alium se cibum admittere neutiquam posse: & aliquando per octo solidos dies Altaris Sacramento pasta ab omni prorsus corporali alimonia, veluti

San-

Sancta Catharina Senensis, abstinuit. Tanta verò religione venerabatur hoc Sacramentum, tam ardenter amabat, ut, quotiescumque illo recreanda erat, Missæ sacrificiis interesset omnibus à summo mane ad meridiem usque, ne ad momentum quidem oculos ab ara deflectens, aut supercilia unico nictu demittens, licet noti, ignotiq; ante illam transirent, & ferè in oculos incurrerent. Cum publica quadraginta horarum supplicatione adorabatur Sacramentum à populo, à mane ad vesperam usque immota prorsus herebat innixa genibus Rosa, oblita prandii, ne vnâ quidem aquæ guttâ refecta: sic per octo solennes dies SS. Christi Corpori consecratos: sic ultimis quatuor annis, ubi feriâ quintâ majoris hebdomadæ deduxerat ad monumentum Regem suum, donec die Parasceves ad tabernaculum

trans-

transferretur, nec noctu inde cedebat, affixa tumulo, toto viginti quatuor horarum decursu, nec sedere coram illo ausa, nec muro tantisper acclinari. Sicubi audisset ad divinum Corpus adorandum signa dari, cor, & caro illius exultabant in Deum vivum, & vividior in facie color accendebatur. Jucundissimum illi erat suis manibus aptare lintea, pallas, & quidquid textile ad sacram Altaris supellectilem spectat: pretiosos è filis sericis flores effingere, & in hæc opera conficienda, ne diurni laboris penso egestatem matris fraudaret, noctis partem seponere. Denique pro SS. Eucharistiæ mysterio vitam effundere prægestiit. Cum Batavorum classis Peruviæ littora popularetur, & ipsi jam Limensi portui immineret, immo etiam in arenam prosiliisse milites dicerentur, Rosa, cæteris exanimatis, mirum in

mo-

modum exultans, in templo ſocias hortari cœpit ad ſubeundum pro religione martyrium: utque majorem iis ardorem iniiceret, facie rutilante, veſtem, qua longior in terram defluebat, alacriter præcidit, cothurnos exuit, ut in brevi hac veſte magis expedita incurreret in hoſtes. Ex oculorum ſcintillis, ex impavidi vultus conſtantia, ex vivido ſono vocis heroicæ animoſa virago leænam induiſſe videbatur, laceſſens horam fatalem; & morti minitans pugnaciſſimè. Fervebat Virgini ſanguis effundi avidus, cum auditum eſt, receptui Batavos ceciniſſe: & voto ſuo fraudata Roſa torqueri cæpit ardentiori ſiti martyrii; cujus amore ſaucia dolebat ſe non illis temporibus natam, quibus gliſcebat tyrannorum furor in Chriſtianos, & ſæpe cum gemitu dicebat familiari matro-

næ: Utinam idonea ratio, & modus occurreret, adornandi fugam ad barbarorum provincias, & ibi ſanguinem pro Chriſto fundendi.

CAPUT XVI.

Roſæ eximium pro periclitantium animarum ſalute ſtudium, & ardor conſulendi corporali ſaluti proximorum ſupra modulum facultatum.

QVoties ad interiora meridionalis Americæ montana flectebat oculos, cruciabatur medullitus, illachrymans infælicitati tot barbarorum: & cæteræ gentes Chriſtianis legibus non excultæ perpetua illi erant materia lachrymarum. Optabat viſceratim diſcerpi, ac retis inſtar obpandi voragini, qua tot animæ infælices rue-

ruebant ad Tartara : hortabatur Religiosos viros ardentissimis verbis, ut vulneribus animi omni ratione mederentur, & ad nunciandum Barbaris Evangelium festinarent: non hærendum, intonabat, in subtilitatum apicibus, in controversiis verborum: proiici scholasticos labores, clamosasque disputationes, si tantis parta sudoribus eruditio proximorum saluti, fideique propagationi non impendatur. Asseverabat, se nisi fœminam natura finxisset, decurso studio literarum adituram fuisse ferocissimas gentes, quas vel in viam salutis reduceret, vel ab illis coronam acciperet mortis obitæ pro fide sanctissima. Statuerat adoptare sibi pupillum inopem, & desolatum, quem in studio virtutis, & literarum educaret ad laborem in conversione gentilium subeundum. Uni ex Confessariis suis in-

certo, an expeditionem ad Barbaros susciperet, obtulit dimidium operum suorum, quibus Divinitatis amorem demerebatur, ut alacrior ille ad excolendam vineam Domini *festinaret*. Quæ verò illi cura fuit, & zelus *periclitantium* Christianorum. *Pro his* quotidie cruenta sibi verbera infligebat, dicens: si quo modo sibi licuisset fungi sacri Oratoris officio, opertam horrido cilicio, nudipedem, squalidam interdiu, noctuque se circunlaturam Crucifixi Servatoris imaginem per fora, per trivia: & lugubri clamore revocaturam ad cor homines à recta via deerrantes. At *divini* verbi concionatores fervidâ modestiâ admonebat officij, ut facundiâ inani, & inutilibus floribus, ac theatricæ ostentationis cothurno posthabito, animadverterent, constitutos sese hominum piscatores, qui flagitiosas ani-

animas eximerent ab ima charybdi vitiorum. Et exemit ipsa Rosa nonnullas prodigiosè. Juvenem præcipuè genere, quàm moribus nobiliorem, qui amore pulcherrimæ Rosæ succensus, ac desperata spe nuptiarum, quærebat saltem occasionem, qua oculos pasceret illius venustate; ideoque Rosæ matrem convenerat, ut juberet, à filia collaria sibi aliqua ex pretioso carbaso elaborari. Advocata Rosa, ut statueret, quot ulnæ melioris telæ, & undenam essent emendæ, divinitus edocta secretum, quod corde premebat Vincentius Montesius Venegas (hoc juveni nomen erat,) illum sanctissimis verbis ad virtutem incendit; adeo ut sobriam, & gravem vivendi rationem instituerit, singulis ad minimum octiduis divino Epulo refici consuetus. Fœminam præcipitis iracundiæ ad tractabile pacis inge-

nium instituta de tranquillitate animi suavissima concione revocavit; adeo ut fateretur, recordatione mansuetissimæ Rosæ sopiri, quascunque flammas naturæ ignis accenderet. Religiosum virum cum morte luctantem, & formidine severi Judicis trementem confirmavit oblato illi de suorum exercitiorum qualicunque censu quidquid moribundo deesset ad supplendam inopiam meritorum: ab obitu conveniri se petens à defuncti anima, si fortè indigeret ulteriori suffragio. Et divinitus Rosæ innotuit, illam quamprimùm regioni lucis ascriptam fuisse. Mirabitur profectò unusquisque, pauperrimæ Rosæ funus publicis mendicorum ejulatibus, ac lachrymis celebratum fuisse, vociferante turba egenorum, suam sibi nutricem, ac matrem fato immaturo præreptam; adeo palmas suas

extendit ad pauperes, cum his dividendo eleemosynas, quas insperatò receperat. Fuit cum octo dierum alimenta sibi subtraxit, pro egentis cujusdam subsidio: cum triginta sex ulnas candidæ telæ sibi à matre attributas ad sudaria, vela, mantilia, omnemque candidi nitoris supellectilem formandam pro arbitrio suo, secretò donavit duabus Virginibus genere, & virtute nobilibus, at pauperibus: fuit, cum oblongum, & ad terram usque demissum matris pallium inopi cuidam Virgini donum fecit, & matri conquestæ prædixit, pluribus illam à divina munificentia ditandam. Stetit promissis fides; nanque post paucos dies ignotus homo quadraginta libras argenteas pro pallio coemendo attulit matri. Maria de Sala per famulum misit sericum subtegmen alteri conficiendo sufficiens: & si-

bi oblatas ad hoc ejusdem materiæ totidem ulnas Limanum Prædicatorum Cœnobium Rosæ matri destinavit. Nobilem Virginem egestate, ac morbo pressam, & purulenti cancri peste nulli ferendam, intra paternas ædes recepit, & medicas illi manus admovit sedulitate tanta, ut brevi ad salutem revocaverit. Cujuscunque generis pauperes fœminas morbis affectas in domum patriam inferebat; neque tecti solùm, & strati, sed & medicinæ, ciborumque solatio egentes reficiebat. Iis abstergebat purulenta ulcera, mundabat vestes, lavabat pedes, nullo discrimine Hispanas inter, & Indas, Æthiopesve, nigras, & candidas. Nulla ægrotatio tam putrida, nullum ulcus tam tetrum, cui virgineas adhibere manus Rosa defugeret. Hac ambitione obibat mulierum valetudinaria, & præ cæteris horridas in-

intuita, his eluebat vasa, parabat edulia, lectulum componebat, nil dedignata, si vitiata sanies pannis suis adhæreret; quamvis cætero-qui munditiam amaret. Quinimmo aliquando cum extractum è vena cujusdam famulæ sanguinem, post biduum seroso virore, flavis, nigrisque maculis, ac sanie ramosa decolorem stomachus horreret, non leves ab se necessarii hujus *fastidii* pœnas exegit; secessit enim in angulum, & instar Seraphicæ suæ Magistræ, totum illum virulentum cruorem ausu heroico sensim epotavit. Et Rosæ charitas morte fortior non rarò fuit, namque salutem restituit ægrotis, quibus ministrabat. Inter alios Joannes Almansa nobilis vir decumbens impetrato Rosæ alloquio, in illius vultu majestatem Angelicam notavit: & hausta viva spe incolumitatis, solutus in somnum est, & in-

tegrè sanus evigilavit. Plura curationum miracula in aliud tempus differimus: interim addere libet, quod vel ad bruta animantia Rosæ suavitas, ac tenera miseratio protendebatur. Erat Mariæ de Oliva Rosæ genitrici miræ pulchritudinis pullus gallinaceus, cujus in tergo, & alis versicoloribus amœna plumarum varietas ludebat, & collum quædam veluti purpura incinxerat; adeo ut domi in deliciis esset. Sed cum jugiter cubaret humi, nec unquam visus esset in pedes attolli, nunquam auditus cucurire, pertæsa mater constituit illum jugulare, & mensæ comedendum apponere. Astans Rosa, canta, inquit, mi pulle, ne moriaris. Vix verbum protulerat, cum sub oculis omnium repentè gallus assurrexit in pedes, totum conclave prætumidis passibus perambulavit, & hilari-

riter cucurivit, repetita quindecies intra quadrantis horarii spatium cantilena.

CAPUT XVII.

Rosæ magna in Deo fiducia crebrò in suis, suorumq; necessitatibus prodigiosum Cæli præsidium experitur.

MIrificè afficiebatur verbis illis Davidicis: Deus in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina: hæc sedens, stans, ambulans religiosissimè iterabat. Nihil unquam in rebus humanis opis, aut perfugii collocavit. Tria potissimùm erant, de quorum assecutione dubitare Rosam non sinebat cælitus concessa fiduciæ certitudo: primum æterna sua beatitudo: alterum perpetua, & nunquam interpolanda Dei amicitia: postremum,

certum ex alto auxilium in quibusvis necessitatibus, ac repentinis periculis. Semel concussa est pavida formidine circa prædestinationis arcanum omni animæ tremendum; sed illico Dominus sic illius cor est alloquutus: filia, neminem condemno, nisi volentem condemnari: igitur exhinc tranquillo animo esto. Exinde tam invicta fiducia cordi Virginis inhæsit, ut interrogata à Doctore Castillo, an suæ salutis certam notitiam divinitus accepisset, fateri compulsa sit, superna illustratione tempestivè se didicisse, quod ab omni æternitate electa erat ad cælestem gloriam; quin etiam in ultimo decubitu cognovit, ab omni purgantis ignis mora immunem sese futuram. Dum hortensem cellam incolebat, in mentis excessu vidit circa se undique solum conspersum rosis, & miranti, quonam pacto

tam repentino vere regeretur terra, parvulus IESVS apparuit, & Rosam blandè compellans, jussit, sparsas Rosas colligere. Lectas illa Divino Puero attulit, qui ex omnibus unicam in donum poposcit, &: Hæc tu Rosa es, dixit, cujus providam curam assumo. Intellexit illico sapiens Virgo, quorsum tenderent verba Sponsi, & gavisa, teneri se in dextera veluti Rosam electam, solicita, quid agendum de reliquis esset, brevi consilio subitaneum inde sertum confecit, & cælesti Infanti reverenter imposuit, qui mox suavissimè arridens discessit. Pari certitudinis solatio fruebatur in securitate gratiæ, divinæque amicitiæ, cum cælitus comperisset: in Sponsi favore se confirmatam, ut ne ad momentum quidem dulci amicitiæ fœdere posset excidere. Asseveravit aliquando animæ suæ moderatori, facilius im-

ponendum sibi, quod palea esset, aut saxum, quàm quod haberet Numen aversum. Eadem vis confidentiæ Rosam adversus quaslibet mortalis vitę difficultates armarat. Nil metuens obvios tauros ferocissimos perstitit sæpius in vestigio, matre fugam circumspiciente, spondens, immanes belluas innoxiè transituras: quod re ipsa bis contigit, non sine admiratione omnium, qui præsens Virginis exitium metuebant. Ut verò sperabat subsidia ad victum necessaria! Certior aliquando facta domesticæ penuriæ, quia panes nulli supererant, arcam aperuit, & plenam reperit panibus ultra domus illius morem candoris, ac saporis eximii, testante figura inusitata, & peregrina, eos aliunde prodiisse. Alia vice mel defuit, necessarium illis regionibus condimentum: bis, ter experti, fundo tenus exhau-

haustum arescere vas; filii retulerunt matri; at illa Rosam legavit, quæ cupam invenit usque ad supremum labium recenti melle plenam, quod novo prodigio integris octo mensibus toti familiæ satis fuit in usum quotidianum. Gasparem Flores patrem Virginis premebat ægrotatio corporis, animique mœror ob quinquaginta librarum debitum, cui solvendo non erat. Ut Virgo rescivit, fudit in Templo preces, & domum redeunti vir planè ignotus involutam strophiolo pecuniam patri necessariam porrexit. Ejusmodi peregrinis subsidiis pluries egena domus in gratiam sanctæ filiæ recreata fuit. Quinimmo erga locupletissimum Sponsum ea fuit Rosæ fiducia, ut ausu liberali Virgo pauperrima frequenter, & palam in se receperit, providere de toto sumptu ad excitandum à fun-

fundamentis novum Sanctæ Catharinæ Senensis Monasterium, cujus erectio cælitus promissa, & ostensa illi fuerat, quodque tam seriâ fiduciâ spopondit, ut mater fastidio impar Rosam quasi manifestè delirantem objurgaverit: Et ubi sunt, dixerit, bis centies mille libræ argenti? At illa, fidejussorem, inquit, habeo illum, in quo thesauri omnes. Sed hæc seorsum narrabimus.

CAPUT XVIII.

ROSA divinitus cognoscit, ædificandum in Urbe Limana Sanctæ Catharinæ Senensis Cœnobium. Eidem alia complura arcana Deo revelante patefiunt.

FLoret nunc Limæ numerosum ducentis sacris Virginibus Cœ-

Cœnobium sub instituto Sancti Dominici, erectum anno seculi hujus vigesimo secundo ab illustri, & opulenta vidua D. Lucia Guerra de la Daga. Istud integro ante jacta fundamenta decennio nunc per symbola, & figuras, nunc manifestè in propria forma, & typo fuit Rosæ divinitus præmonstratum: de illo securè, ac fidenter loquebatur, perinde ac si constructum ante oculos haberet: designavit fœminas, quæ illic Deo famulaturæ essent, ac inter has propriam matrem: numerum definivit, locum prædixit, futuræ ibidem fabricæ topographiam in tabella delineavit: primum incruenti sacrificij Mystam nominatim expressit: primam futurarum Monialium Præfectam ex vultu agnovit, spiritu suo imbuit, osculo pacis quodammodo initiavit. Nonnullis visa est insanire; cum præ-

cipuè illustris fœmina, quam Cœnobii fundatricem fore vaticinata fuerat Rosa, superstitem virum haberet, & matrem circumstaret soboles numerosa, quatuor nempe filii, & una filiola, & qui in se receperat curam exorandæ à Rege facultatis, Madrito Limam rediisset infecta re, & nulla spei lux in posterum affulgeret. Sed Luciæ maritum, & paulò post filios omnes ab hac vita Deus evocavit: obstacula innumera, & potentissima disjecit: repugnantium animos ad favorem pii operis flexit, ac brevi stetit nobilissimus Parthenon, qui etiam nunc sæpissimè Rosæ Monasterium, hoc est diu ante Rosæ vaticinio prænunciatum, amat appellari. Hoc primùm fatidico animo præcepit, cum aliquando lectas in horto Rosas cœpit nō sine religiosis suspiriis in altum jactare, & germano fratri su-

per-

pervenienti, & quærenti, quid rerum ageret, mysterium occultavit; sed cæpere loqui prodigia; nam quas Rosa in sublime sparserat, hærebant in aere, & in conspicuam sanctæ Crucis figuram aptissimè coibant, eidemque Cruci à succedentibus rosis decorus per circuitum limbus formabatur. Agnovit Rosa, Virgines illas esse, quæ in cælestem arctioris vitæ legem coaptatæ è sublimi perfectionis statu terram despecturæ erant. Aliàs oranti fuit ostensum pulcherrimum pratum, liliis, rosisque variegatum, quod in hortum conclusum à profani seculi commercio segregandum, certò cognovit. Testatus affirmavit R. P. Villalobos Soc. Iesu vir sanctitate nobilis, suo se experimento propheticum spiritum in Rosa deprehendisse, quæ sui cordis arcana didicerat: velut etiam Reu. P.

Philippi de Tapia Callaoensis Rectoris, & Michaelæ de la Massa, Mariæ de Mesta, aliorumque: ita etiam res loco, vel tempore dissitas intuebatur animo. Diuturnam vitam spopondit ægrotis quàmplurimis ferme jam in hora decretoria cum morte luctantibus: pueris, puellisque prædixit quodnam vitæ genus ingressuræ essent: spopondit, nonnullos religiosæ mivitiæ nomen daturos, licet ab eo vitæ instituto alienissimi essent. Proregis animum jmmutandum vidit, qui molesto muneri nobilem virum destinaverat: Ferdinando germano fratri scripsit, orituram ex illo filiolam, cujus vultum purpureus conspicuæ Rosæ character ornaturus esset: & illam jnnocentia singulari nobilem fore: advectam ex Aethiopia fœminam, quæ profitebatur, in Panamà sacro se fonte lustratam,

cognovit, neutiquam fuiſſe aquã ſalutari reſperſam, & inſperatis indiciis convictam ad meliorem frugem revocavit. Sacro illa baptiſmo tincta eſt, ac poſtridie fælix jnteriit. Qui Roſæ cordium arcana, & quæ ventura trahebantur, oſtendit Deus, eandem legendi, ſcribendiqne artem edocuit, ut olim Sanctam Catharinam. Tandem eodem magiſtro ſuæ mortis diem, locum, horam edocta, nemini dulciùs, quàm ſibi, ſuoque funeri fortunata vates præcinuit.

CAPUT XIX.

ROSA mortis ſuæ præſcia cum vltima ægrotatione generosè luctatur, & ſanctiſſimè moritur.

FEſta Diuo Bartholomæo dies, qua ſe morituram præſciebat, pre-

pretiosa, & chara illi fuit, & studio singulari quotannis culta: hinc suo non contenta jejunio, aliquot innocentes pueros allexit, ut secum in hujus festi pervigilio jejunarent. Mirabatur mater, quid filiæ tam peculiare cum Sancto Bartholomæo verteretur, donec audivit à Virgine, hunc sibi nuptialem diem fore. Supererat adhuc Rosæ triennium mortalitatis, cum ex gravi morbo decumbens videbatur omnibus vitæ marginem attigisse; at illa omnium judicio complorata, certò affirmavit, distare nimium optatissimam metam, ad quam properabat. Annum denique suæ ætatis trigesimum primum ingressa, cujus ad exitum se non deventuram cognoverat, quatuor ante obitum mensibus optimè valens Gundisalvi Quæstoris uxorem admonuit de tempore, ac mortis genere, quo viam universæ carnis in-

ingreſſura erat; quinimmo & locum deſignavit, in quo corporis vinculis erat ſolvenda. Didicerat ex celebri viſione arcuum, de qua ſupra locuti ſumus, totam ſeriem immanium dolorum, quibus ultimò lancinanda erat, eoſque acutiſſimos, & adeo multiplices fore, ut ſingula exhauſti corpuſculi membra proprium equuleum eſſent habitura: ſiti eadem ſeſe torquendam, qua in Cruce Redemptoris fauces aruerunt: intimas oſſium medullas ardore intolerabili depaſcendas. Illa tantæ amaritudinis calicem nil expaveſcens, in ſacello Roſarii obtulit ſeſe beneplacito divino, adeoque ſtrenuò ad epotandum abſynthium ſe comparavit, ut cordis amor vultum vehementer accenderit, & ſatis conſtiterit, tunc vicini ſui obitus certam diem illi fuiſſe revelatam. Denique triduo ante fatalem ægrota-

tionem adiit parentum ædes, valedictura ibidem hortensi cellulæ cælestium suarum deliciarum consciæ. Hinc olorino cantu mortem invitavit, & miris blanditiis S. Patrem suum Dominicum est allocuta, eique matrem à se destituendam commendavit. Kalendis Augusti sub vesperam sana, & vegeta suo se cubiculo incluserat, cum ecce sub noctis medium auditur miserabiliter ejulare: occurrit Quæstoris uxor cum filiabus, & ancillis, invenitque toto corpusculo extensam per solum, rigidis sine motu membris; At illa interrogata, quo morbo angeretur, & vellet ne medicum advocari, mali quidem se nihil perpeti, dixit; sed ipsam mortem in intimis viscerum suorum penetralibus liberrimè dominari; cælesti verò medico tantùm opus esse. E terra in lectulum sublatæ frigidus sudor

dor ſtagnabat in pallida fronte: luctabatur velut ingenti mole preſſa reſpirandi facultas, tumorque, ac tremor exangue corpuſculum oberrabant. Subinde libero ſuſpirio IESV nomen teneriimè pronunciabat, quod unicum illi erat ſolatium. Adfuiere medici, qui ſtatim explorata vi pugnantium morborum, ſtatuerunt, acervum tot cruciatuum humanâ patientiâ ſuperiorem videri: neque dolores illos naturales eſſe; at calicem ipſum, quem Sponſus bibebat, jamque miſcebat amantiſſimæ ſponſæ. Et illa quidem à Confeſſario, veriro ne ab humili modeſtia proveniret Roſæ ſilentium, pro imperio adacta, manifeſtè aperire, quibus nam cruciatibus intabeſceret, dixeet experimento morborum omnia genera didiciſſet, hunc tamen utpote peregrinum, non niſi per ſimilitudines potuit explicare; dixit.

xitque: videri sibi, candentis ferri globum per tempora adigi: à summo vertice usq; ad infimam plantam dexteri pedis ignitum veru transmitti: & simili ardore transversim à sinistro latere per medi-tullium cordis ab ignito pugione pervadi, a quo decussato ardoris tormento forma Crucis exprimebatur: viscera per frusta candenti forcipe evelli: caput inclusum candenti galeæ videri, & validis punцturis ceu malleorum ictibus contundi: ossa resolvi sensim in pulverem, medullas instar cinerum aruisse. Fluctuantibus in mutuo aspectu confusis medicis, Rosa clam suo Confessario aperuit, frustra illos in exploranda morbi specie laborare, cum totus præter naturam esset: quocirca unicâ sibi tolerantiâ opus fore, ut quoquo modo singulos Crucifixi Sponsi sui dolores experiretur: sinerent, il-
lam

lam ſine omni humano alloquio aliquot dies jacere, cumque amore ſuo, cui ſe membratim confixam in cruce ſentiebat, colloqui perpetuò. Sexta Auguſti dies interim illuxit, quam in Calvariæ monte, non in Thabor cum Chriſto transfigurato tranſegit; namque acceſſit ſiniſtri lateris paralyſis, perque conſequentes dies pleuritis, aſthma, iſchias, colica, arthritis, denique continuæ febris ardor acerrimus. Uſque adeo tota morborum cohors debuit incumbere, ut unica hæc Roſa fatali ægrotatione ſolveretur, & articulatim moriens glorioſum ferè martyrium ab Amore Sponſo illatum ſubiret. Placidiſſima tot inter cruciatus animæ quiete fruebatur, ſuoſque dolores intendi, & uberiores pœnas ſuis criminibus irrogari flagitabat. Subverebatur Virgo ſapiens, ne tot ſimul morbo-

rum continua, & atrox violentia sibi rationis usum eriperet, ideoque tremula voce, flebilique supplex obsecravit domesticos, secum orarent Deum, ut illi se infortunio eriperet. Ac divina pietas respexit humilitatem ancillæ suæ, & integrum illi expediti judicij, ac linguæ vigorem peculiari prodigio inter assidua exhausti cerebri deliquia servavit immunem usque ad extremum halitum; cum tamen sæpe inter hos angores ab usu exteriorum sensuum illam abduxerit vel morbi violentia, vel contemplationum ardor. Incredibili siti torquebatur, cumque bibere ipsi per medicos non liceret, amarum tolerantiæ calicem ad imum usque fundum exhauriebat cum Sponso. Tenerrimam conscientiam exomologesi pluries iterata, ac semel de toto vitæ decursu sese accusans, quàm diligentissimè

ſimè expiavit; ita ut procul audirentur gemitus, & ſuſpiria. Triduo ante fælicem tranſitum divinum Viaticum, & ſacrum oleum popoſcit. Ut audivit epulum Euchariſticum ſibi afferri, vivido colore ſuffuſa coruſcantis auroræ inſtar extemplo rubuit, mox gaudio ſuo impar in altiſſimam extaſim diriguit, & ſuſcepto divino Sacramento pallido & exangui ore fixa hæſit. At extremam vnctionem tam alacri omnium ſenſuum officio moribunda excepit, ut verè oleum lætitiæ fuerit, quo ſe potius ad triumphum, quàm ad agonis conflictum ſenſit animari, vtpote ſalutis adeo certa, ut inſuper noſſet, ſine luſtralis ignis contactu ſe recto itinere ad Sponſi nuptias profecturam. Sæpius elata, & ſonora voce ſe orthodoxæ fidei filiam profeſſa eſt, ac Sancti Dominici ſobolem, candidum eius

Ordinis insigne, quod scapulare dicimus, perpetuò, & palam ante se protensum volens. Exquisitis ac summè efficacibus verbis veniam à Deo exoravit pro illis omnibus, qui in toto vitæ decursu molestijs, damnis, alijsque se injurijs affecerant, & Crucifixi parvum simulacrum manu stringens, satiari non poterat his verbis: Pater, ignosce illis. Domesticos omnes acciri demissè petivit, & licet ex his neminem verbo, aut minimo unquam nutu offendisset, singulos, & omnes flebili voce oravit, ut indulgerent sibi, si qua in re ulli molesta accidisset: dolere, quod adhuc per biduum illis oneri esset futura: haud procul abesse horam, quæ domum Gundisalui à fœtidæ Rosæ longo fastidio, inutilique pondere liberaret. Nemo fuit, cui hæc verba uberes lachrymas non ex-

cusserint, omnes enim eximiam illius sanctitatem mirum in modum venerabantur. At Quæstor metuens ne post obitum Rosæ de condendo tanti funeris thesauro lis inter Paræciam, & Sancti Dominici Cœnobium exurgeret, nec ausus modestissimæ Virgini honorificum illud periculum aperire, ingenioso consilio dixit, obtinendæ apud Fratres Prædicatores sepulturæ desiderium potiùs mendicando, quàm testando innueret: quod ipsa præstitit, eum sui Ordinis esse morem existimans, & veluti indignam expelli se posse timens, nisi hoc infimis precibus impetraret. Sub vitæ finem crebriora Virgini fuere dulcissimorum raptuum intervalla, quibus paratæ cælestis gloriæ sapores jam delibabat, & iisdem gradibus, quibus debile corpusculum fatiscebat in mortem, animus in vigorem, &

securam hilaritatem attollebatur; adeo ut auctam in singulas horas lætitiam nec voce, nec vultu dissimulare jam posset. Paucis ante obitum horis ab humanarum rerum exilio in se regressa, P. Fr. Francisco Nieto ingenuè, ac secretò dixit: Oh quàm excelsa, quàm pretiosa, jucunda, eximia tibi de suavitate Dei, de læta ipsius curia, de regione æternitatis narranda haberem! Pergo nunc cum tripudio ad perenniter contuendam pulcherrimam illam faciem, quam toto peregrinationis meæ exilio quæsivi. Omni deinde officio parentes, quosque parentum loco habuerat, Gundisalvum, ejusque conjugem, est prosequuta: tum germanos fratres sensim, deinde Quæstoris filias, tum reliquos domesticos efficacissima oratione ad amorem virtutis inflammavit. Media nocte clamor

factus est, & Sponsus venit, quem Rosa vultu sereno, & hilari excepit: germano fratri innuit, se migrare, & cervical subtrahi jussit; ut capite ad nudum lignum acclinato delibaret Crucis incommoda: &, Iesus, Iesus mecum sit dulcissimè ingeminans ad illum evolavit.

CAPUT XX.

ROSÆ funebris pompa, ac tumulus: ejusdem sepulcrum Ordinarii auctoritate mutatum solenni Corporis translatione, & ingens fama sanctitatis. Eadem in Sanctos à Clemente Decimo Pont. O.M. describitur.

Vividus faciei color, labia rubentia, & in risum diducta, ambiguam fecere adstantibus Rosæ mortem, donec adhibito

ſpeculo patuit nullum in ea ſupereſſe halitum. Tunc omnes repentino prodigio pervaſit arcanus lætitiæ ſenſus, ac tota domus viſa eſt innatare gaudio nuptiali. Ex adſtantibus una vidit numeroſa Angelorum corona Roſæ lectum circundari, eademque juratò affirmavit, ante fælicem Roſæ tranſitum fuiſſe à Chriſto revelatum, Virginis mortem fore admirabilem, & ſepulturam glorioſam, & vetuiſſe, hilari funeri circumponi pannos lugubres, ſed imperaſſe, ut nivei, quique triumphum decerent. Ac triumphantis quidem in morem deducta ad tumulum Roſa fuit, nanque vix dies illuxerat, cum ad Quæſtoris ædes innumera hominum vis accurrit, mirantibus domeſticis, unde, aut quo pacto nuncium defunctæ & calentis adhuc Roſæ tota Urbe diffundi potuerit. Circūfuſi promiſcuè nobiles, ignobiles,

biles, advenæ, cives, Indi, Hispani certatim Rosaria sancto Corpori applicuerunt: Hic flores vesti impositos diripere, hic vestis extrema, hic pedes raptim deosculari. Tentaverant pluries oculos defunctæ Virginis obtegere adductis palpebris, sed frustra, nam sensim recedentes liberum columbinis pupillis aditum dabant, ut Limenses suos dulciter intuerentur. Nisi Prorex armatę suæ custodiæ cohortem prætoriam eò destinasset, explicare se domo funebris pompa non potuisset; adeo turba innumera compleverat atrium, ambulacra, & angulos omnes: Quin & areas, fora, vicos, quà transeundum erat, aliquot ante horis occupaverat. Ideo Archiepiscopus, qui prodierat funus deducturus, ad Gundisalvi ædes eluctari diffidens, rectà perrexit ad Templum Divi Dominici, ibique

ad valvas Virgineum funus præstolatus est. Interim sacra omnia Sodalitia, Religiosæ familiæ confluxere; & ipsum Metropolitanum Collegium præter morem ultro adfuit; nanque solùm Archiepiscopos solet efferre. Accessit amplissima Curia Senatorum, qui honos defunctis Proregibus præstari solet. Matronarum ambitiosa pietas, & visendi ardor fenestras, pergulas, arcus occupaverat: & certè nunquam aliàs sic visa est universa civitas commoveri. Supposuit humeros feretro Capitulum Metropolitanum, deinde mutatis vicibus Curia Senatorum, mox primores ex Religiosis Ordinibus. Feriebant sidera clamores Sanctam nuncupantes Rosam: & nisi hastatorum bipennes quasi sepem objecissent corpori, pars illius exigua templo fuisset illata. Ut limen attigit, nova jucundita-
te:

re exhilarescere visa est Virginea facies, & in Sacello, cui à Rosario nomen est, prodigiosa imago Deiparæ repentè fulgore insolito micuit, & manifestis lætitiæ argumentis visa est excipere Rosam suam. Mox eò confluxit torrens ingentis populi; cumque omnes viderint splendores insuetos; fuerunt etiam, qui suspicarentur, imaginem portentoso sudore maduisse. Tumulum Rosæ circumsidebant Patres dignitate, & senio graviores, tum ne thesaurus ille diriperetur, tum ut eidem admoverent debiles, & claudos, qui spe obtinendæ salutis accedebant, neque spe frustrati sunt, ut consequenti capite palam fiet. Ponè constiterat hastata Proregis cohors, ut confusam molem irruentis populi distineret, si posset. Sepulcro tradere sacrum corpus destinabant Patres, cum tanta inso-
 nuit

nuit populi vociferatio, ut super-sedendum fuerit: & nisi certa spe lactatus fuisset populus, domum nemo se recepisset. Sed turba, quæ templum insederat, dilapsa, confluxit alia, & Archiepiscopus nutu, nanque vox audiri non poterat, jussit corpus Virginis in sacrarium deportari; cumque nec ibi esset in tuto, raptim inferri adytis Novitiorum. Ibi Præsul fusus in genua manum Virginis religiosè osculatus, eam in singulis digitorum articulis, perinde ac si viveret, tractabilem sensit. Postridie laxatis templi foribus, & relato Virgineo corpore, undatim irruit admissus populus; neque incolæ tantùm, sed & remotiores accolæ, qui à sex, & amplius leucis accurrerant. Proregis milites impetum frænare non potuerunt, ideoque omnis ætas, & sexus, ad feretrum eluctari contendit: hic

cal-

calculos precarios, alius ſudaria, numiſmata, & quidquid ad manus erat, contingendo ſacro corpori prætendebat. Turba languentium penè cum jurgio feſtinabat ad accesſum: pueri per obſtantium capita ſublimes mittebantur ad contactum ſalutis: & vix ipſum corpus ſervari potuit, cum, velis, capillis, & veſtibus direptis, ſexies mutanda Roſæ fuerint indumenta. Reſonabat undequaque templum perpetuis vocibus Sanctam proclamantium, & pulſu, ac tintinnabulis ſignum dabatur choro, cum reſpondendum erat Sacerdoti piaculare ſacrum de more ad aram facienti. Sed niſi cantores choro egresſi ipſum altare circumſtetiſſent, conſummata non fuiſſent divina myſteria. Antiſtes è throno progresſus ad feretrum ultimam efferendi ad tumulum corporis pompam adornabat, cum iterum vali-

validioribus ingemuit clamoribus stipata turba, rursus densato cuneo undique irruit in suggestum, ideoque præsens periculum direptionis divertendum fuit oblata populo dilatione sepulturæ. Confirmavit spem pulchritudo, & suaveolentia Virginei corporis, quæ, nullum fore periculum, spondebat, si vel in plurimos dies publico conspectui superesset. Per sex horas supra triginta idem perstiterat oris decor, oculorum patentium fulgor, & candor manuum: nulla insederat vultui fuligo sub aere tam humido, calido, & ex concurrentium fluctibus pulverulento. At mirifica Cælestis odoris fragrantia spirans à sacro corpusculo post decem & novem menses recreavit illos, qui exhumatam Rosam nobiliori sepulcro crediderunt. Sub meridiem clausis templi foribus, & elusa spe po-

puli redituri, conditum est Rosæ corpus in præparata, è cedro arca, & in æde Capitulari sepultum. *Ut* primùm fores patuere, irruit unda populi, & Sanctã inclamans, pulverem sepulcri, terramque certatim asportavit. Inde cõtinuo fluxu rhedarum paterna Rosę domus frequentari cępit à nobilibus viris, qui hortensem cellulam venerabãtur, quã Virgo solitudinis studio inhabitaverat. Eximia prodigia, quæ palam crebrescebant, mirum in modum commendabant populo sepulcrum Virginis, cui nondum videbatur exhibitus debitus cultus. Idcirco solenniores instaurare exequias, quibus ipse Prorex interesset, statutum fuit, cumque diu inter illum, & Archiepiscopum amica quæstio agitata fuerit, eò quod præstituta dies, & sæpe variata, semper alterutri incommoda accideret, tandem ambo in quartam

tam

tam Septembris convenerunt, omninò inscii, eam Sanctæ Rosæ Viterbiensis honori dedicatam esse. Tota iterum sedibus suis emota civitas templum implevit, & dum Sacerdos Numini commendabat Rosam, voce non impari sese populus commendabat Rosę, cujus fama celeberrima brevi totius regni oppida permeavit. Potosì trecentis leucis Limâ dissitum in communem gratulationis impetum efferbuit: sonuere in turribus æra campana, micuere lumina, & tota passim regio Peruana Rosam celebravit, à qua cuncti populariter sibi suffragium pollicebantur: neque tractu temporis elanguit populi ardor; namque miraculorum celebritas, & multitudo in dies ad invisendum Rosæ sepulcrum plures accersebat. Ideo cum tota Urbs, & vulgus pariter, & vtriusque ordinis principes affirmarent

Ro-

Rosam communem Limensium thesaurum publico deberi, Archiepiscopus omnium ardentissimo studio libenter annuit, & initio anni 1619. prodiit è sepulcro Virgineum corpus incorruptum, & suavissimum odorem inhalans. Celeberrimâ pompâ delatum fuit in templum, ubi egregius orator de admirabili Rosæ sanctitate verba fecit: ac tandem illata Virgo fuit cryptæ ad dexteram summi Altaris, ubi cum nimium gliſceret populi turba, nanque omnes ad sepulcrum Virginis velut ad secundam aram subitò convertebantur: hìc perpetuus tumultus erat offerentium vota, suspendentium anathemata, deponentium scipiones, consulendum fuit reverentiæ sacri Tabernaculi, translatis exuviis Rosæ in Sacellum Sanctæ Catharinæ Senensis. Interim Limam pervenere literæ Apostolicæ, quibus au-

auctorati judices tribunal ex formula sacrorum Rituum erexere, ut examen instituerent de vita, & gestis Ancillæ Dei Sororis Rosæ à Sancta Maria. Adfuere testes 183. cumque solùm superesset inspectio reliquiarum, delegati ad hoc munus repererunt Virgineum corpus expleto post obitum anno ferè jam quintodecimo, ossibus integris, & sicca hinc inde carne obductis, spirans odorem, quo fragrant siccatæ ad solem Rosæ. Hinc aulam Capituli adiere lustraturi primum Virginis sepulcrum, è quo certatim religiosi homines hauriebant pulverem ad varia morborum genera depellenda; cumque non nisi quinque pondo terræ visa sint eruta, aliunde constitit, complures modios ex illomet foramine fuisse effossos. Sed cum exinde Procurator Generalis Ordinis Prædicatorum admonuis-

set

ſet Limenſes Patres, habendam eſſe rationem Conſtitutionis Vrbani VIII. qua viris nondum albo Beatorum aſcriptis Apoſtolica authoritate publicus honor interdicitur, illi intempeſtivum cultum Venerabilis Roſæ abolendum cenſuerunt. Populus ſacellum queſtibus implevit, & ſparſo in vulgus rumore, clam in Hiſpaniam delatum eſſe Roſæ corpus, non leve periculum imminuit Religioſis viris, qui non ſine labore compeſcuere turbas, oſtendentes, ita conſulendum illuſtrioribus Roſæ honoribus, qui ab Apoſtolica Sede ſperabantur. Et his quidem præluſit eximia Fama Sanctitatis, quæ omnes rapuit in admirationem Roſæ. Nimium quantum protenderetur hoc qualecumque compendium, ſi elogia præſtantium virorum hic ſubnecterentur. Non tantùm ſacra D. Dominici

Fa-

Familia literis communi nomine datis Sanctam illam, admirabilem, clarissimis illustrem miraculis, & prophetico spiritu, inque omnibus D. Catharinæ Senensi supparem dicit, sed & Limense Cœnobium Patrum Sanctæ Mariæ de Mercede, & Nicolaus Mastrillus Duran Provincialis Societatis Iesu communibus suorum votis, & Sacer Ordo Sancti Ioannis Dei, & PP. Eremitarum Sancti Augustini; & Minorum Sancti Francisci, & Ecclesiæ Metropolitanæ Limensis nomine datæ literæ Summum Pontificem infimis precibus exorant, ut in Sanctos referat Rosam, & tutelarem Limæ concedat: Ejus virtutes enumerant, ac notissimam Sanctitatem, & admiranda prodigia. Addenda hìc esset relatio perhonorifica, qua Eminentissimus Princeps Decius Cardinalis Azzolinus in Sacra Rituum Congre-

gre-

gregatione coram Alexandro VII. die 15. Septembris *1663*. Rosæ virtutes enumeravit, & supplices literas novem diversorum Ordinum, ac illustrium virorum Limensium, tres Regis Catholici, tres itidem Eminentissimi Cardinalis de Aragonia, & binas Magistri Generalis Ordinis Prædicatorum, & perseverantiam, & augmentum famæ Sanctitatis, & cultum Populorum, quem amplificatum dicit Miraculis supra centum novendecim ex processu remissoriali auctoritate Apostolica confecto. Exinde religiosissimo examine de admirabili Rosæ vita, & prodigiis illustribus cum liquidò constitisset, eadem à Clemente Nono in Beatarum Virginum fastos relata fuit, honoribus illi consequenter indultis, qui tribui nunquam consueverunt nondum inter Sanctos recensitis: præsertim verò eidem

colla-

collato præcipuo Patrocinio plurium Regnorum, & universæ Americæ. Tandem à Clemente Decimo Pontifice Maximo non sine incredibili utriusque Orbis plausu, post nova, & præclara ab incomparabili Virgine perpetrata Miracula, primus hic Americæ flos, jandudum Cæli viridariis insitus, supremo Sanctorum cultu donatus est anno reparatæ salutis 1671.

CAPUT XXI.

ROSA post mortem & sæpissimè, & multis apparet gloriosa. Eadem in scelestorum conversionibus, & obstinatione cordium emolliendа mirabilis.

PRæfari libet, hæc etiam, quæ consequuntur, prodigia ex au-

authenticis processibus Signorum, Gratiarum, & Miraculorum fuisse delecta. Aloysia de Serrano, ut sæpissimè Rosam immortalem vidit, ita semel præsertim inter agmina Beatorum à Deipara Virgine deductam ad solium Divinum, & immensæ gloriæ coronâ decoratam. Testatum reliquit coram Apostolicis Judicibus Quæstor Gundisalvus, viginti, & duabus vicibus Sancto Viro conspicuam fuisse gloriam Rosæ: quæ pariter Doctori Ioanni Del Castillo videndam se præbuit in fulgidissimo lumine, rosis undique circundatam. Deinde verò plusquam quinquagies eidem illuxit, multa, ac sublimia illi edisserens de fælicitatis suæ excelso fastigio; quin idem postrema testificatione anni 1631. persanctè asseveravit, integro sex mensium spatio interdiu, noctuque se divinitùs admissum

ad

ad tantæ beatitatis spectaculum, ac deinde Cælesti Ephæbo à Rosa imperatum, ut suas vices obiret. Quamplurimis aliis notæ Sanctitatis Rosa videndam se obtulit, nunc Cæli viridaria cum Christo perambulans, nunc eidem Limanam Urbem, & Regnum Peruanum commendans, nunc vultu hilari, & jucundo nutu probans ea, quæ referebantur in tabulas à Quæsitoribus virtutum suarum, nunc adornans conclave, chartam dirigens, & graphiaria instrumenta Tabellionibus disponens excepturis ea, quæ testes proferebant in commendationem sui, & ridenti ore visa gratiam pro obsequio sibi exhibito spirare. Fuit etiam, quæ nocte concubia hæc verba audivit: Rosa verè Sancta est: quibus confirmata sunt ea, quæ de Rosæ virtutibus jurató protulerat. At Didaco Hyacintho Paceco,
qui

qui ex quotidiano hypographicæ artis lucro victitans jussus fuerat in causa Venerabilis Rosę bis mille folia processuum, ut dicunt, seu actorum intra certum tempus scribendo absolvere, jamq; desperabat, se oneri parem fore; adeo lassabantur digiti, stupebat brachium, divaricabantur nervi, in somnis Rosa se scribæ suo exhibuit, & leniter accedens, dexterum jacentis brachium comiter arripuit, validè strinxit, & evigilans Pacecus scripsit ab aurora usque ad solis occasum, nulla digitorum lassitudine, nullo cruciatu nervorum, brachio levissimo, & supra modum expedito. Perrexit deinde reliquos dies scriptioni laboriosæ citra laborem impendere, attonitis quicunque Pacecum noverant, eiusque pulcherrimum characterem tot chartis illitum viderunt. Decumbebat in Limano Cœnobio P.

M. Augustinus de Vega Ordinis Prædicatorum tunc Peruviæ Provincialis, jamque de hominis vita conclamatum erat, cum Rosa Christophoro de Ortega suis in ædibus dormienti imperat, primo diluculo Cœnobium adeat, & Provincialem moribundum conveniat, denuncians, nequaquam illum tunc è vivis abiturum, sed aliquandiu sub Episcopali infula in vinea Domini laboraturum, quod re ipsa contigit. Celeberrima scelestorum apud Deum causidica, ut convertantur, & vivant, Rosa fuit. Quamplurimi ad solum Virginei corporis in feretro contactum ita fuere doloris stimulo perculsi, vt ibidem cęperint coram populo elatis vocibus sua scelera detestari: & inter eos nonnulli juvenes inquinatæ vitæ, qui eo solùm consilio venerant, ut defunctam pulcherrimam Virgi-

nem

nem intuerentur. Frequenter deinde ad Mariam de Oliva Rosæ matrem ivere complures, etiam ex Religiosis Ordinibus, ut illius egestatem aliquo subsidio recrearent, professi, hoc se tributum pendere Rosæ, cui debebant fælicem suæ vitæ permutationem. Quidam profligatæ conscientiæ vir nunquam toto sacrilegæ vitæ suæ decursu ritè confessus, ab alterius pietate Rosæ commendatus, ab annoso conscientiæ lethargo evigilavit, adeoque animum, quem callus obduxerat, timor Domini emollivit, ut deinceps umbram sceleris horruerit. Ex concordi plurimorum, qui confessiones exceperant, testimonio liquidò constitit, post imploratum Rosæ in Cælo auxilium innumeros tum Limæ, tum in uniuerso Regno ex voragine scelerum emersisse: quod beneficii genus inter præstantiora

solidæ sanctitatis argumenta ex communi Sanctorum Doctorum sententia meritò recensetur. Quid quod Limæ paucis à Virginis obitu diebus frequenter elutis animi sordibus Divina passim convivia celebrabantur: flagella, setarum cingula, & varii generis cilicia ob emptorum multitudinem subitò defecerunt. Insignes animorum harpyæ luxuriæ cæno emersæ in calle virtutis constantem fixere pedem. In universa Peruana regione Sacramentalis pœnitentiæ administri communicatis indiciis obstupuere tantam morum mutationem in populo à die, qua Rosa in Sponsi sui Regno cœpit agere causam civium suorum. Fœminæ certatim abjecere vestium luxum: Religiosa claustra cruentis flagrorum ictibus perpetuò personuerunt: Confessariorum ubique sedilia planctu, & gemitibus sunt

ob-

obſeſſa : & vir graviſſimus juratus affirmavit , ex quo Peruvia noſtris detecta patuit , nulluminclaruiſſe divini verbi Concionatorem , qui tam univerſalem pœnitentiæ ſpiritum , & luculentum pietatis incendium excitaverit . Et egregiæ quoque virtutis viros ad ſtudium ſanctitatis accendit : veluti Patrem Ioannem de Villalobos Rectorem Tyronum Societatis Ieſu , qui cum à moritura Roſa poſtulaſſet , ut ſe traheret in odorem virtutum ſuarum , ab eius obitu ſenſit arcanas cordis ſui unctiones , & ſtricturas inſolitas luminum divinorum . Quid quod & quocumque libitum illi fuit , Roſa pertraxit animos rebellantes . Mariam de Xuara fœminam prædivitem , implacabiliter averſam privignis ſuis Franciſco , & Alexandro de Coloma , & eorum octo conſobrinis pauperrimis ita emol-

livit exorata à Francisco , ut con-sequenti mane illico matertera rescideril testamentum , quo alijs omnia sua legaverat , & hæredes ex asse scripserit , quos antea oderat mirum in modum . Ludovica Barba vix non exanimis concidebat, cum audiret à Confessario suo divinitus innotuisse Rosæ , quod ipsa religiosum habitum esset aliquando indutura; sed illico à morte Rosæ Ludovica exarsit ambitu sacræ vestis , quam antea veluti Medusæ vultum horruerat . Alteram Ludovicam de Mendoza , incertam, ac de Rosæ Sanctitate animo fluctuantem , repentinus ango-invasit , adeo ut manibus , pedibusque mutilatam se crederet : gravior eiusdem spiritum caligo , ac tempestas mentem obsedit , ac turbatum cor quodam veluti terræmotu succuti cœpit ; quæ omnia evanuerunt statim atque elatis vo-
cibus

cibus intonuit: Rosa verè Sancta est. Usque adeo pro Sponsæ suæ honore certabat Sponsus ille divinus, cui venti obediunt, & mare.

CAPUT ULTIMUM.

ROSÆ defunctæ attactu, aut invocatione, mors, morbi, pericula depelluntur. Ejusdem cingulum, vestes, sepulcro exemptus pulvis, & pictæ imagines phrenesim, cancrum, lepram, & omne morborum genus mirabiliter curant.

QUanuis perpetuum prodigium fuerit Rosæ vita, innumeris illam ad aliorum salutem miraculis decoravit Deus, quæ si omnia recenserētur, procul à compendii legibus iret historia nostra. Præstantiora quædam sufficiat in-

dicasse , inter quæ principem locum tenet revocata ad vitam, Magdalena de Torres filiola semestris Gregorii agricolæ , quæ cum exanimis à vespere usque ad posteræ diei lucem jacuisset , ianque paratus effodiendo sepulcro sarculus astaret , attactu uestis Rosæ illico viva , & sana in lecto consedit . Antonius Bran tribus mensibus cum febri, & angore pectoris congressus , tandem jacuit sine motu, anhelitu, & ullo uel minimo signo vitali : nec vellicatione, vel pulsu ullum à gelido corpore potuit extundi argumentum superstitis vitæ , quam tamen post aliquod tempus in corpus revocavit Rosa ab astantibus implorata . Dum in templo superfuit virgineum corpus, quamplurimis manifestam salutem attulit , veluti Elisabethæ Duran , cujus brachium à multo tempore sic-

cum

cum, & inutile humana ope curari non posse, medici statuerant: Et seruus Aethiops, qui dexteri brachii, manusque usum ex plica & nervorum attractione amiserat: Et Georgius de Aranda Presbyter, qui ob excepta in sinistro brachio vulnera in bello Chilensi, sanie, convulsione, ac tumore attractam manum, vegetam, sanam, & flexibilem reperit: Et Alphonsus Diaz mendicus toti Limæ notissimus, qui humili nixus fulcro, manumque, & pedem ex attractione inutiles per solum trahens, illico exilivit in pedes, postquam ad Rosæ tumulum oravit: Adrepserunt & pueri duo Aethiopes, quorum alter nec palmum à terra erigere se, alter vix grallis utcunque librare se poterat, & Rosæ beneficio extemplò incolumes duxere per templum choreas. Pueros quamplures variis morbis implicitos re-

pentè Rosa incolumitate donavit; ideoque certatim de manu in manum porrigebantur, ut ad salutiferum contactum pervenirent. Quid porrò enumerem revocatos à faucibus mortis adhibito cingulo, velis, particulis vestium, aut aliis, quæ pia sedulitas Rosæ corpori admoverat? Nullum penè genus ægrotationis esse reor, quo aliqui pertentati salutem Rosæ non debuerint. Et capite laborantes, & intolerabili cruciatu dentium, & oculis aliquandiu capti, & cancro perusti, lepra, impetigine, apostemate, arthritide, hydrocela, angina ad ultimum vitæ discrimen adducti: Et ex alto in profundas foveas prolapsi, & ab equis superirruentibus oppressi: Et qui mortem hauserant in poculis venenatis: Et quibus non nisi ad dolorem, & onus luxata brachia, pedesve supererant. At quos

quos urebat ardentissima febris, tàm præsentem Rosæ opem experti sunt, ut omnem adnotandorum nominum diligentiam superaverint: & Ioannes Lobo Presbyter sacramento coram Judicibus firmaverit, se diversis locis, Chuquisaquæ, Potosij, Oruræ, alibi, flagitantibus promiscuè omnis ætatis, sexus, generis Infirmis præbuisse in potu vivificam terram, exemptam sepulcro Rosæ, & illico in omnium conspectu ferè innumera curata fuisse languorum genera, & febres præcipuè statim abactas. Pepercerat hæc terra prodigiosè corpori Rosæ, namque cum Limense Cœnobium trecentos numeret Religiosos viros, ut aula Capitularis excipere possit omnia decedentium cadavera, ex agro Panamę advecta gleba fuit tenuis, soluta, arenosa, & innato calore subtiliter vorax, quò extem-

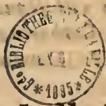
plò resolvat ossium duritiem, & ingesta funera absumat. Mirum dictu, unico, totoque illo spatio, cui sacrum Rosæ corpus immissum fuit, gleba mutavit indolem, ac ferè pumicea soliditate in se coacta obduruit, ut solùm ibi digitis, levique manu teri, aut frangi nequeat; quin ferro opus sit, ut excavetur: non sic reliqua illius cœmeterij suburra tritu facillima, tractabilis, fluida. Porrò in hoc Rosæ sepulcro ad perenne humani generis beneficium viva salutiferi pulveris scaturigo latet; quod præsertim patuit anno 1632. cum post exportatos inde, totoque Regno distributos terræ cophinos, vix tria, vel quatuor pondo cavo scrobiculo eruta visa sunt. Et cum Pater F. Bernardus Marques paucis ante diebus totum immisisset brachium foramini, paulò post succrescente intus pulvere, vix ma-

num immergere totam potuit. Sexenni Virgini musculos gutturales inflammarat synanche, & chirurgus ulcere inspecto negaverat, puellam curari posse; nanque cancer se plagæ insinuaverat, & erosæ carnes frustillatim ulcere excidebant, atque in dies serpebat malum. At epoto salutifero pulvere convaluit. Ab annis viginti Abbatissa Monasterii Sanctæ Claræ miserrimè torquebatur ex inflatione tibiæ, in qua sparsim plusquam quadraginta ulcerum hiabant ora; sed & febrim per viscera sævientem extinxit, & vulnera clausit pulvis hic salutaris. At quid singula enumerem? Fœminas præcipuè puerperij doloribus tabescentes præsentissimo auxilio Rosa sæpissimè recreavit. Idcircò quampluribus pueris, ac puellis additum fuit cognomen de Rosa in perpetuum beneficij monumentum. Ipsa natura

tura voluit aliquando supereſſe mnemoſynon beneficii à Roſa collati, veluti in Petro de Quixano, qui cum tranſverſim actus in utero matrem exanimaret, ope Roſæ prodivit ſtatim, pictam gerens in dextera palpebra roſam. Et aliàs huic novi Orbis Thaumaturgæ obtemperarunt mutatæ naturæ vices, ut quando tauros ferociter irruentes compeſcuit, & piſcibus imperavit, ut in retia confluerent, & puellæ decenni vires addidit, ut pondus eri geret, cui quatuor robuſti bajuli impares fore credebantur. Quin etiam mentem aliquibus ab eius ſtatu dimotis illico redonavit. Hinc univerſæ Peruviæ incolis commune ſtudium fuit, in prodigioſæ virtutis memoriam paſsim per ædes Roſæ effigiem erigere, cujus oſculo quàmplurimi cum morte luctantes, enormiter ſaucij, per humum ſolutis membris repentes, ſa-

lutem

lutem illico receperunt. Ex his imaginibus aliquæ pallentem Rosæ vultum referentes visæ sunt venustè in genis rubere, & blando fulgore hilaritatis suæ omnium animos accendere ea die, qua publicè perlectæ sunt Apostolicæ literæ compellentes undique illos, quibus innotuerant Rosæ prodigia, ad eadem sacris judicibus deferenda.

F I N I S.

INDEX
CAPITUM.

Cap.

Cap.

ctu,

ctu, aut invocatione, mors, morbi, pericula depelluntur. Ejusdem cingulum, vestes, sepulcro exemptus pulvis, & picta imagines phrenesim, cancrum, lepram, & omne morborum genus mirabiliter curant.

THYRSUS GONZALEZ
Præpositus Generalis
Societatis Jesu.

CUm Compendium Admirabilis Vitæ S. Rosæ à S. Maria à P. Joanne Laurentio Lucchesinio Societatis nostræ Sacerdote conscriptum, aliquot eiusdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi posse probaverint, facultatem facimus, ut Typis iterum mandetur, si iis, ad quos pertinet, ita videbitur. Cujus rei gratia has litteras manu nostra subscriptas, & Sigillo nostro munitas dedimus. Romæ 2. Ianuarii 1697.

Thyrsus Gonzalez.

